

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
Факультет економіки моря

Кафедра фінансів

Спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

доцент, к.е.н. Пащенко О.В.

« » 2024 року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ
на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Студенту Шевченко Катаріна Дмитрівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Комплексний аналіз фінансового стану підприємства»

Керівник роботи Приходько Наталія Василівна, доц., к.е.н.

(науковий ступень, вчене звання, прізвище, ім'я по батькові)

Затверджені наказом ректора № 250уч. від « 18 » березня 2024 року

2. Термін подання роботи 24 червня 2024 р.

3. Вихідні дані по роботі:

Фінансова звітність ТОВ «Нова пошта» за 2021-2022 роки

Нормативно-законодавча база

4. Перелік питань, що належать до розробки (найменування розділів):

1. Дослідити підходи науковців до визначення сутності фінансового стану підприємства та його комплексний аналіз. 2. Проаналізувати існуючі методи комплексного аналізу фінансового стану підприємства. 3. Розкрити нормативно-законодавчу та інформаційну базу комплексного аналізу фінансового стану підприємства. 4. Здійснити комплексну аналіз фінансового стану ТОВ «Нова пошта» в 2021-2022 рр. 5. Визначити напрями покращення фінансового стану ТОВ «Нова пошта».

5. Перелік презентаційних матеріалів:

1. Аналітичний баланс ТОВ «Нова Пошта» за 2021-2022 рр. 2. Аналіз ліквідності балансу ТОВ «Нова Пошта» в 2021 – 2022 рр. 3. Показники ліквідності ТОВ «Нова Пошта» в 2021-2022 рр. 4. Абсолютні показники фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта» в 2021-2022 рр. 5. Відносні

показники фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта» в 2021-2022 рр. 6. Показники оцінювання ділової активності ТОВ «Нова Пошта» за 2021-2022 рр. 7. Розрахунок основних показників рентабельності ТОВ «Нова Пошта» в 2020-2022 рр.,% 8. Шляхи покращення фінансового стану ТОВ «Нова Пошта» 9. Аналіз фінансових показників діяльності ТОВ «Нова Пошта» за даними прогнозованих балансів.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання визнав	завдання прийняв
4	Мозговий А.М., доцент НУК		

7. Дата видачі завдання 04.2024

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Терміни виконання етапів роботи	Примітка
1	Визначення керівника роботи та узгодження теми	05.02.-09.02.24	Виконано
2	Складання змісту та узгодження с керівником	12.02.-23.02.24	Виконано
3	Вивчення літературних джерел	12.02.-23.02.24	Виконано
4	Збір та систематизація інформації за темою роботи	26.02.-10.03.24	Виконано
5	Розробка теоретичного розділу	11.03.-25.03.24	Виконано
6	Розробка аналітичного розділу	01.04.-30.04.24	Виконано
7	Розробка проектного розділу	08.04.-26.05.24	Виконано
8	Розробка спеціального розділу	01.04.-26.05.24	Виконано
9	Розробка вступу, висновків, списку джерел	28.05.-04.06.24	Виконано
10	Розробка презентації та доповіді	06.06.-09.06.24	Виконано

Студент

(підпис)

Шевченко К.Д.
(прізвище та ініціали)

Керівник роботи

(підпис)

Приходько Н.В.
(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОМПЛЕКСНОГО АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Підходи науковців до визначення сутності фінансового стану підприємства та його комплексного аналізу	6
1.2. Існуючі методи комплексного аналізу фінансового стану підприємства	14
1.3. Нормативно-законодавча та інформаційна база комплексного аналізу фінансового стану підприємства	23
РОЗДІЛ 2. КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «НОВА ПОШТА»).....	27
2.1. Загальна характеристика підприємства та аналіз динаміки, структури майна та капіталу підприємства	27
2.2. Аналіз ліквідності, платоспроможності і фінансової стійкості.	33
2.3. Аналіз ділової активності і рентабельності підприємства	44
2.4. Розрахунок інтегрального показника комплексного аналізу фінансового стану ТОВ «Нова пошта»	51
РОЗДІЛ 3. РОЗРОБКА ШЛЯХІВ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «НОВА ПОШТА»	58
3.1. Шляхи покращення фінансового стану ТОВ «НОВА ПОШТА» на основі результатів його комплексного аналізу	58
3.2. Прогнозування фінансової звітності підприємства	66
РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ	75
ВИСНОВКИ	82
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	88
ДОДАТКИ	92

ВСТУП

Фінансовий стан є одним з найважливіших аспектів управління підприємством, який визначає конкурентоспроможність, стійкість та можливості для розвитку. Досягнення стійкого фінансового стану стає можливим завдяки ефективному управлінню всіма аспектами господарської діяльності підприємства.

Процес управління фінансовими і матеріальними потоками підприємства в умовах невизначеності зовнішнього середовища вимагає створення гнучкої системи прийняття рішень. Основою такої системи є комплексна аналіз фінансового стану, що визначає його рівень, дозволяє дослідити динаміку комплексних показників, порівняти їх з аналогічними показниками інших підприємств і розробити заходи з поліпшення фінансового стану.

Проблемами визначення сутності та змісту фінансового стану цікавилися такі вчені, як: І. В. Алексєєва, В. Т. Долі, І. М. Бойчик, К.В. Ізмайлова, М. Я. Коробова, А. І. Ковальова, А. В. Коструби, Л.О. Лігоненко, О. В. Павловська та інші. Вони займалися створенням методологічних й теоретичних передумов для розробки методики аналізу та комплексного аналізу діяльності підприємства

Мета кваліфікаційної роботи полягає в дослідженні теоретичних і практичних основ комплексного аналізу фінансового стану підприємства та розробці пропозицій щодо його покращення.

Для досягнення цієї мети в роботі були поставлені наступні завдання:

- дослідити підходи науковців до визначення сутності фінансового стану підприємства та його комплексної аналізу ;
- проаналізувати існуючі методи комплексного аналізу фінансового стану підприємства;

- розкрити нормативно-законодавчу та інформаційну базу комплексного аналізу фінансового стану підприємства.
- здійснити комплексний аналіз фінансового стану конкретного підприємства;
- визначити напрями покращення фінансового стану ТОВ «Нова пошта».

Об'єктом дослідження є процес комплексного аналізу фінансового стану підприємств.

Предметом дослідження є теоретичні і практичні основи комплексного аналізу фінансового стану підприємства.

Кваліфікаційна робота виконана на матеріалах ТОВ «Нова пошта».

При написанні кваліфікаційної роботи використовувались наступні методи: : методи системного аналізу, індукції і дедукції, методи зведення, угруповання, статистичного аналізу, порівняння аналітичний, табличний, графічний, статистичний.

Інформаційною базою для написання кваліфікаційної роботи стали законодавчі й нормативні документи, підручники, монографії, статті в періодичних виданнях щодо комплексного аналізу фінансового стану підприємства та річна фінансова звітність підприємства ТОВ «Нова пошта» за 2021-2022 роки.

Кваліфікаційна робота складається зі вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків.

В першому розділі розкриті теоретичні аспекти комплексного аналізу фінансового стану підприємства. В другому розділі здійснено комплексний аналіз фінансового стану підприємства ТОВ «Нова пошта» в 2021-2023 рр. В третьому запропоновано шляхи покращення фінансового стану підприємства ТОВ "Нова Пошта" та здійснено прогнозування його фінансової звітності підприємства на наступний рік з метою покращення фінансового стану. В четвертому розділі кваліфікаційної роботи розглянуті питання охорони праці на підприємстві.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОМПЛЕКСНОГО АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Підходи науковців до визначення сутності фінансового стану підприємства та його комплексного аналізу

У сучасних умовах господарювання основна умова активної діяльності та запорука сталого становища підприємства – його фінансовий стан. Дане поняття є одним з ключових у системі управління підприємством та лежить в основі розуміння особливостей його комплексного аналізу[35, с. 7].

Для визначення сутності поняття «фінансовий стан» нами було проаналізовано праці науковців та дослідників, які досліджували дане питання. В процесі аналізу було виявлено існування безлічі визначень та наявності різних підходів. Найпоширеніші підходи відображено у табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Найпоширеніші підходи до визначення сутності поняття
фінансового стану підприємства

Підхід	Розуміння поняття «фінансовий стан»
Системний	Розуміється в якості системи, яка складається з взаємопов'язаних елементів, таких як активи, зобов'язання, власний капітал, рентабельність, ліквідність тощо
Функціональний	Розглядається як здатність підприємства виконувати свої функції, такі як виробництво продукції, надання послуг, отримання прибутку
Ресурсний	Розуміється в якості сукупності фінансових ресурсів, якими володіє підприємство, та їхньої здатності генерувати дохід
Інформаційний	Розглядається як сукупність інформації про фінансове становище підприємства, яка використовується для прийняття управлінських рішень

Джерело : [6, с. 37]

Сутність поняття «фінансовий стан підприємства» та рекомендації щодо проведення його аналізу наведено у чинному законодавстві України, зокрема у наказі Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України «Про затвердження Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації» [23] та в затвердженому листі Державною податковою адміністрацією України «Щодо методичних рекомендацій по аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій» [16] (рис. 1.1).

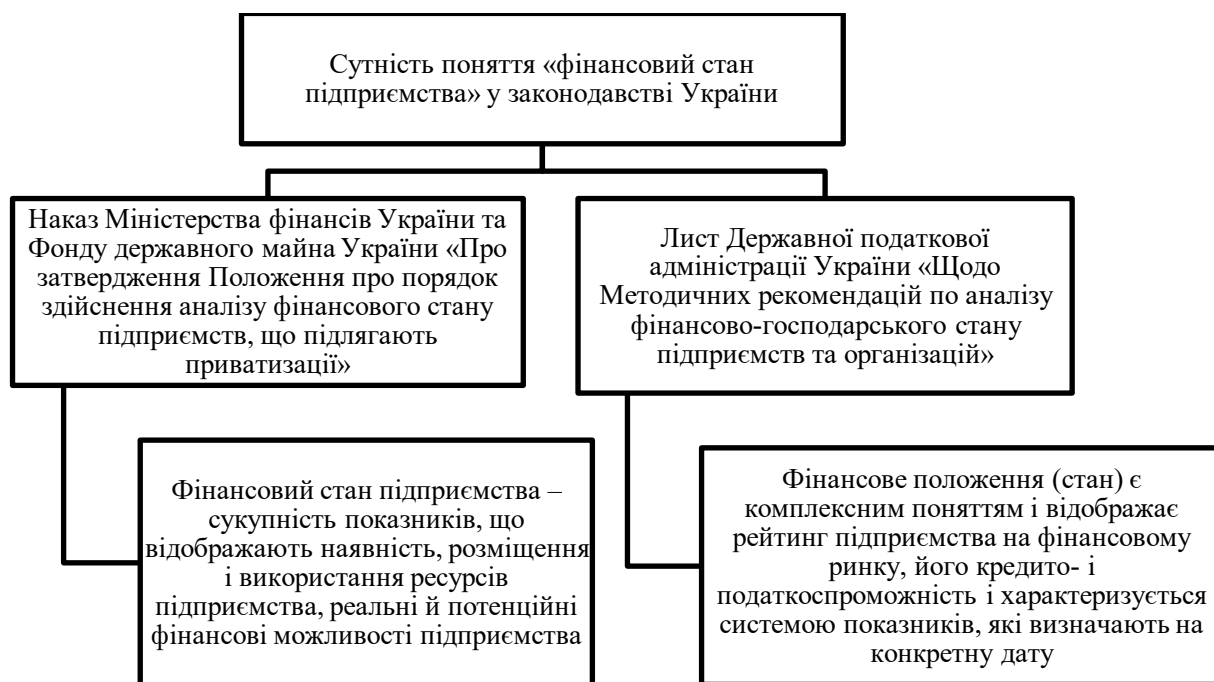

Рис. 1.1. Сутність поняття «фінансовий стан підприємства» у чинному законодавстві України

Джерело : складено автором за [16;23]

Згідно з іншим нормативно-законодавчим актом під досліджуваним поняттям варто розуміти «сукупність показників, що відображають наявність, розміщення і використання ресурсів підприємства, реальні й потенційні можливості підприємства» [24]. На нашу думку, дане визначення не зовсім чітко відображає суть досліджуваного терміну, оскільки воно не відрізняє його від сукупності показників, за якими воно оцінюється.

Щодо окремих визначень науковців, то на думку колективу дослідників В.В. Готри, В.В. Ріпича та А.В. Дячка під поняттям «фінансовий стан підприємства» варто розуміти економічну категорію, «яка відображає стан капіталу в процесі його кругообігу та спроможність суб'єкта до саморозвитку на фіксований момент часу» [3, с. 220].

Інший дослідник А.С. Лесюк трактує досліджуване поняття в якості «реальної (фіксованої у певний момент часу) та потенційної фінансової спроможності підприємства забезпечити певний рівень фінансування поточної діяльності, саморозвитку та погашення зобов'язань перед підприємствами і державою» [15, с.84].

«Фінансовий стан підприємства – це сукупність його майнових та зобов'язальних відносин, що характеризують його стійкість, платоспроможність, ліквідність та прибутковість», – відзначає Т.В. Сак [31, с. 39].

На думку О. В. Насібової під досліджуваним терміном варто розуміти «складну економічну категорію, що виступає якісною характеристикою ведення господарської діяльності підприємства» [25, с. 186].

Колектив дослідників Ж.А. Кононенко, Ю.М. Грибовська, Л.О. Ходаківська під поняттям «фінансовий стан підприємства» визначають «об'єктивну комплексну категорію, яка на основі використання системи показників та економічних моделей визначає його оперативні, тактичні та стратегічні можливості господарської діяльності» [9, с.28]. Дане визначення здається нам найбільш повним, тому в процесі дослідження ми будемо притримуватись його.

Далі розглянемо сутність поняття «комплексна аналіз фінансового стану» різними науковцями.

Р.А. Чемчикаленко та О.В. Майборода визначають це поняття як «систему аналізу елементів економічної діяльності підприємства (прибутковості роботи підприємства, оптимальності розподілу його прибутку, наявності й структури фінансових ресурсів, раціональності

розміщенням основних і оборотних засобів (власних і позикових), ліквідності поточних активів тощо), яка об'єднує різнопланові та різні за одиницями виміру показники в єдину загальну характеристику ефективності функціонування підприємства» [34, с. 380].

Інший дослідник А. Лесюк під «комплексним аналізом фінансового стану» розуміє «дослідження системи показників, які характеризують об'єкт, фінансово-господарську діяльність підприємств: теперішній стан, умов роботи та майбутніх перспектив» [15, с. 85].

На думку О. Й. Вівчара комплексна аналіз фінансового стану є важливим інструментом для прийняття управлінських рішень, спрямованих на підвищення ефективності роботи підприємства [2, с. 116].

«Комплексна аналіз фінансового стану – процес ідентифікації, систематизації та аналітичної обробки доступних відомостей фінансового характеру, результат якого – надання потенційному користувачеві рекомендацій, здатних служити основою прийняття управлінських рішень щодо певного підприємства», – обґрунтовує дане визначення А.О. Савельєва [30, с. 146].

Також в процесі аналізу наукових праць, нами було виявлено, що багато дослідників для визначення цього поняття використовують суміжні з ним терміни, а саме: «комплексний аналіз фінансового стану», «системний аналіз фінансового стану», «інтегральний аналіз фінансового стану» тощо. Водночас єдиного чітко визначеного значення цих термінів не існує. Адже деякі дослідники трактують їх однаково, а інші розглядають як абсолютно різні поняття [10].

Проте на нашу думку, необхідно розуміти різницю між поняттям оцінка та аналіз фінансового стану підприємства. Оскільки комплексна оцінка фінансового стану ґрунтується на системному аналізі сукупності фінансових показників, які відображають різні аспекти діяльності підприємства. Комплексний аналіз фінансового стану підприємства при цьому являє собою більш глибокий та детальний процес, який передбачає не

лише вивчення фінансових показників, але й дослідження причин їх зміни. Якщо комплексна оцінка націлена на отримання узагальненої характеристики фінансового стану, то комплексний аналіз ставить за мету вивчення причин зміни фінансового стану та формування рекомендацій щодо його покращення. Тобто на практиці комплексний аналіз фінансового стану часто включає в себе комплексну оцінку, як один з етапів.

Аналіз представлених визначень дозволяє зробити висновок, що комплексна аналіз фінансового становища – це показники, які використовуються для аналізу та оцінки фінансового стану підприємства, що включає різноманітні фінансові показники, такі як ліквідність, платоспроможність, фінансову стійкість, рентабельність, ділову активність.

Цілями комплексного аналізу фінансового стану підприємства є [9, с. 29]:

- виявлення сильних та слабких сторін підприємства;
- аналіз його платоспроможності, фінансової стійкості, рентабельності та ділової активності;
- ідентифікація потенційних ризиків та можливостей;
- порівняння фінансової стійкості підприємства з показниками інших підприємств галузі;
- обґрунтування управлінських рішень, спрямованих на покращення фінансової стійкості.

Об'єктами комплексного аналізу фінансового стану є фінансові процеси та кінцеві фінансові результати його діяльності, які складаються під впливом зовнішніх та внутрішніх чинників та одержують відображення через систему економічної інформації [29, с. 8].

Згідно із нормативним документом, [22] основними базисними компонентами комплексного аналізу фінансового стану підприємства є [15, с. 85]:

- горизонтальний фінансовий аналіз, що здійснюється для вивчення динаміки окремих фінансових показників, розрахованих за даними фінансової звітності за певний період часу;
- вертикальний фінансовий аналіз, який базується на порівнянні питомої ваги окремих структурних складових;
- порівняльний фінансовий аналіз, який проводиться для зіставлення планових та фактичних показників, фактичних і нормативних (галузових, загальних) показників;
- аналіз фінансових коефіцієнтів, який полягає у зіставленні показників звітності та(або) фінансового плану з метою розрахунку коефіцієнтів: коефіцієнт платоспроможності (ліквідності), аналізу оборотності активів, фінансової стабільності підприємства тощо.

На рис. 1.2 представлене значення комплексного аналізу фінансового стану підприємства.

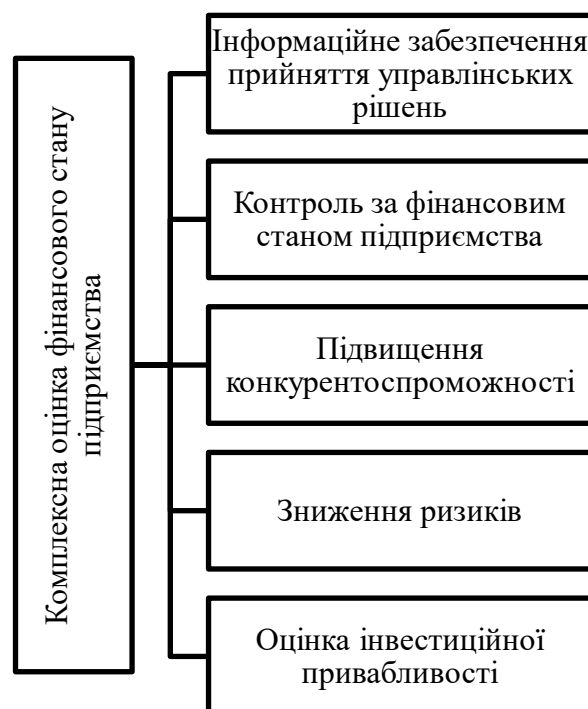

Рис. 1.2. Значення комплексного аналізу фінансового стану підприємства

Джерело : складено автором за [3, с. 221]

Відображені елементи свідчать, що на основі результатів аналізу фінансового стану керівництво компанії може приймати обґрунтовані рішення щодо розвитку бізнесу, інвестицій, фінансування, дивідендної політики тощо. При цьому регулярна аналіз дозволяє своєчасно виявляти негативні тенденції, контролювати їх та вживати заходів щодо їх усунення [34, с. 82]. Ефективне управління фінансовим станом дозволяє підвищувати конкурентоспроможність підприємства на ринку. Одночасно з цим, виявлення та аналіз потенційних ризиків дозволяє вживати заходів щодо їх мінімізації. З боку інвесторів та кредиторів результати аналізу фінансового стану використовуються для прийняття рішень про інвестування або кредитування підприємства.

Щодо принципів здійснення комплексного аналізу фінансового стану підприємства, то варто дотримуватися таких як [36, с. 65]:

- 1) системність. Аналіз фінансового стану підприємства повинна здійснюватися системно, на основі взаємопов'язаних елементів;
- 2) всебічність. Аналіз повинна охоплювати всі аспекти фінансового стану підприємства, включаючи кількісні та якісні фактори.
- 3) об'єктивність. Аналіз повинна ґрунтуватися на достовірній та неупередженій інформації;
- 4) науковість. Процес аналізу має ґрунтуватися на наукових методах та методиках;
- 5) динамічність, що підкреслює важливість здійснення аналізу протягом певного періоду часу для відстеження змін фінансового стану.

Аналізуючи принципи комплексного аналізу фінансового стану підприємства, можна сказати про складність даного процесу та потребу його поетапного здійснення. Етапи проведення комплексного аналізу фінансового стану підприємства відображено на рис. 1.3.

Як видно з рис. 1.3, на першому етапі визначаються цілі та конкретні задачі для здійснення аналізу, після чого визначається послідовність проведення аналізу. На наступному етапі здійснюється підбір інформаційних

джерел та обирається система показників, що буде застосовувати в процесі аналізу. Заключний етап полягає у розробці конкретних рекомендацій, які дозволять підприємству не припуститися помилок при прийнятті управлінських рішень та не допустити банкрутство [7, с. 45].

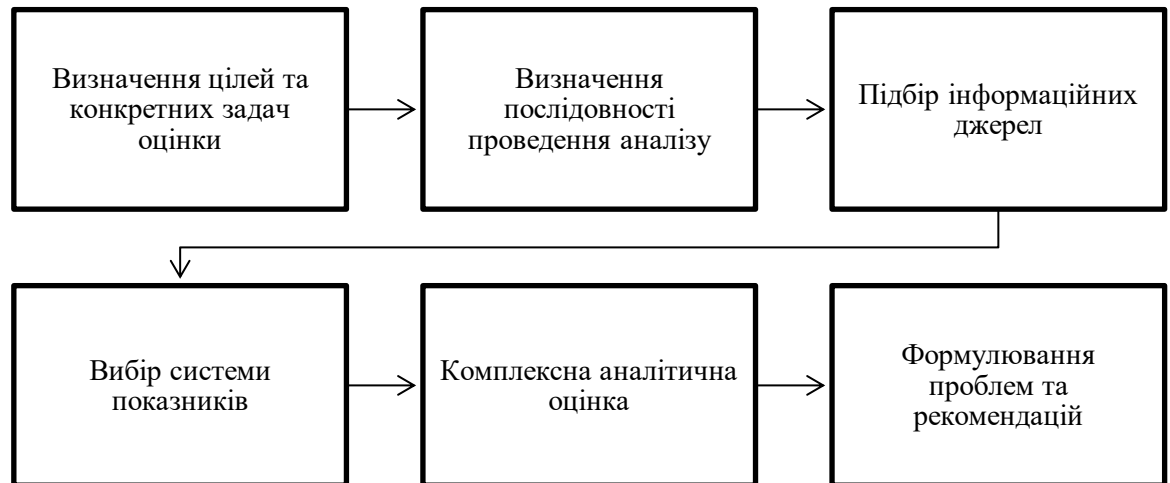

Рис. 1.3. Етапи проведення комплексного аналізу фінансового стану підприємства

Джерело : складено автором за [7, с. 44]

Отже, комплексна аналіз фінансового стану є елементом управління підприємством і виступає одним із найважливіших джерел отримання інформації для вибору найбільш ефективних управлінських рішень.

1.2. Існуючі методи комплексного аналізу фінансового стану підприємства

Сьогодні можна зустріти безліч різних методів проведення комплексного аналізу фінансового стану підприємства. Вони являють собою важливий інструмент для прийняття управлінських рішень, спрямований на підвищення ефективності роботи підприємства та дозволяють не лише

визначити загальний стан підприємства, але й ідентифікувати його сильні та слабкі сторони, а також потенційні ризики та можливості. В основі методів проведення комплексного аналізу фінансового стану підприємства лежить аналіз найбільш важливих фінансових коефіцієнтів, які самі по собі не несуть великої кількості інформації. Тому для отримання висновків про фінансовий стан необхідно зіставити фактичне значення показників із нормативним [6, с. 37].

Існують дві групи методи комплексного аналізу фінансового стану підприємства – аналітичні та комплексні:

1. Аналітичні методи комплексного аналізу фінансового стану ґрунтуються на системному аналізі фінансової звітності підприємства, що включає розрахунок та інтерпретацію системи фінансових показників, які характеризують різні аспекти його діяльності. До даної групи методів відносять [17, с. 83]:

– коефіцієнтний метод, що ґрунтується на розрахунку та аналізі системи фінансових коефіцієнтів, які характеризують різні аспекти діяльності підприємства. Він є одним з найпоширеніших методів комплексного аналізу фінансового стану підприємства. До основних груп фінансових коефіцієнтів, які використовуються в рамках коефіцієнтного методу, належать:

а) коефіцієнти ліквідності – це група показників, які використовуються для аналізу здатності підприємства виконувати свої короткострокові зобов'язання. Їх розрахунок ґрунтується на даних балансу підприємства та дає змогу зрозуміти, наскільки швидко воно може погасити свої борги за рахунок оборотних активів;

б) коефіцієнти фінансової стійкості – це група показників, які використовуються для аналізу здатності підприємства виконувати свої довгострокові зобов'язання та зберігати стійке фінансове становище. Їх розрахунок ґрунтується на даних балансу підприємства та дає змогу

зрозуміти, наскільки воно захищене від негативних змін в економічній ситуації;

с) коефіцієнти рентабельності – це група показників, які використовуються для аналізу ефективності роботи підприємства та його здатності генерувати прибуток. Їх розрахунок ґрунтується на даних звіту про фінансові результати та балансу підприємства і дає змогу зрозуміти, наскільки ефективно воно використовує свої активи та капітал. В процесі аналізу використовувати дві основні групи показників рентабельності: показники, розраховані на підставі поточних витрат (вартості продажу). Вони розраховуються на базі даних бухгалтерського обліку, прибутків та збитків і становлять систему коефіцієнтів: показники, розраховані у зв'язку з використанням виробничого капіталу (виробничих активів). Вони розраховуються як відношення прибутку до коштів, вкладених у підприємство засновниками, акціонерами та інвесторами [27, с. 187];

д) коефіцієнти ділової активності – це група показників, які використовуються для аналізу ефективності використання підприємством своїх активів. Ці показники дають змогу зрозуміти, наскільки швидко підприємство генерує виручку від своїх активів, а також як воно використовує свої оборотні кошти.

Аналіз за допомогою фінансових коефіцієнтів є одним з найпоширеніших методів оцінювання, адже при правильному інтерпретуванні дає високу точність результату. Перевагами використання фінансових коефіцієнтів є: оскільки фінансові коефіцієнти ґрунтуються на чітких математичних формулах, що робить їх об'єктивними та неупередженими; можливість порівнювати різні компанії або одну компанію в різні періоди часу; фінансові коефіцієнти зазвичай прості для розрахунку та розуміння [7, с. 65].

Відобразимо систему показників коефіцієнтного методу на рис. 1.4.

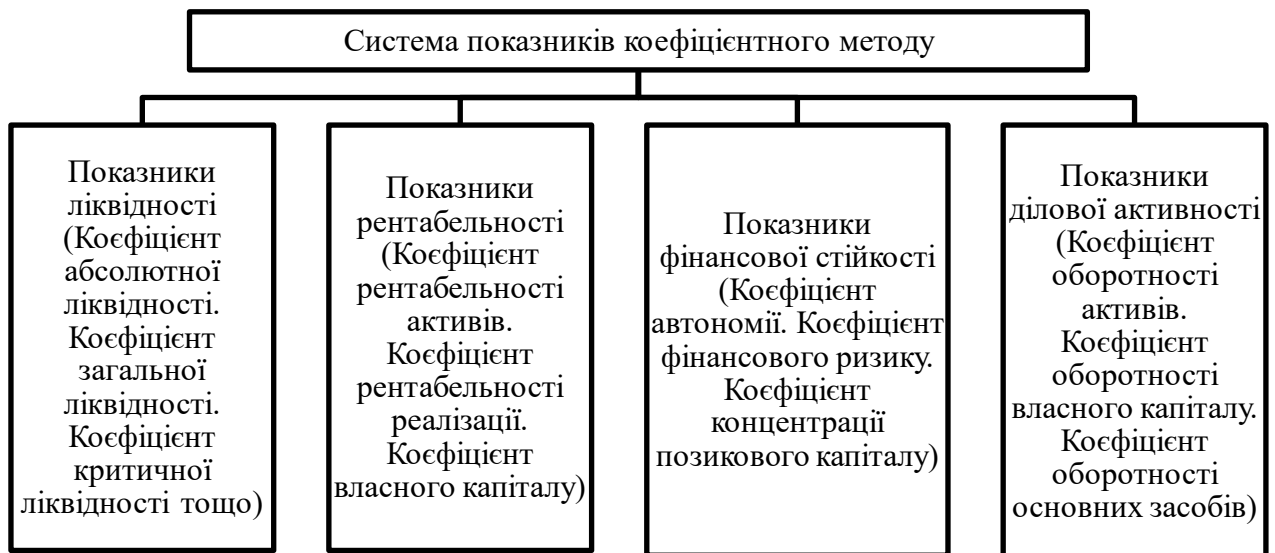

Рис. 1.4. Система показників комплексного аналізу фінансового стану коефіцієнтним методом

Джерело : складено автором за [17, с. 86]

Недоліками коефіцієнтного методу є: фінансові коефіцієнти можуть бути спотворені під впливом інфляції; при аналізі фінансових коефіцієнтів необхідно враховувати галузеву специфіку.

– за допомогою факторного методу можна дослідити вплив різних факторів на фінансовий стан підприємства. До основних факторів при цьому відносять [17, с. 93]:

а) обсяг виробництва та продажів. Вважається, чим вищий даний показник, тим кращий фінансовий стан підприємства;

б) цінова політика. Завдяки обґрунтованій ціновій політиці підприємство може отримувати більший прибуток;

с) витрати виробництва та реалізації. Завдяки зниженню витрат виробництва та реалізації можна значно покращити фінансовий стан підприємства;

д) дебіторська заборгованість. При наявності великої дебіторської заборгованості здійснюється негативний вплив на фінансовий стан підприємства;

е) кредиторська заборгованість. Наявність великої кредиторської заборгованості може призвести до банкрутства підприємства.

Для проведення факторного аналізу можна використовувати такі методи парних кореляцій та множинної регресії. Перший дозволяє визначити зв'язок між обсягом виробництва та продажів та фінансовими показниками підприємства. Другий метод дозволяє визначити кількісний вплив обсягу виробництва та продажів на фінансові показники підприємства [5, с. 27].

– метод порівняльного аналізу полягає у порівнянні фінансових показників підприємства з показниками інших підприємств галузі або з середньогалузевими показниками. Він дозволяє визначити, чи відповідає фінансовий стан підприємства загальним тенденціям розвитку галузі.

2. Комплексні методи аналізу ґрунтуються на системному аналізі фінансової звітності підприємства, що включає не лише розрахунок та інтерпретацію системи фінансових показників, але й врахування якісних факторів, які впливають на його діяльність.

До комплексних методів аналізу належать:

- інтегральний метод, який передбачає зведення всіх фінансових показників підприємства до одного узагальненого показника, який характеризує його загальний фінансовий стан. До основних методів інтегральної аналізу фінансового стану підприємства належать [27, с. 188]:

а) метод суми балів, що передбачає присвоєння кожному фінансовому показнику певного балу, з подальшим їх підсумовуванням. Чим більшою буде сума балів, тим кращий фінансовий стан підприємства;

б) метод рейтингування. В межах застосування даного методу кожному фінансовому показнику присвоюється певне рейтингове місце, а потім рейтингові місця додаються. Чим менша сума рейтингових місць, тим кращий фінансовий стан підприємства.

с) метод Z-рахунку. Даний рахунок являє собою узагальнений показник фінансової стійкості підприємства та розраховується за формулою:

$$Z = \frac{(\text{Актив} - \text{Поточні зобов'язання})}{\text{Поточні зобов'язання}}. \quad (1.1)$$

При цьому чим вище значення Z-рахунку, тим кращий фінансовий стан підприємства;

– метод рейтингової аналізу, який полягає у присвоєнні підприємству певного рейтингу на основі комплексного аналізу його фінансового стану. Існує багато різних рейтингових агентств, які присвоюють підприємствам рейтинги. Найбільш відомими рейтинговими агентствами є «Standard & Poor's», «Moody's та Fitch Ratings». Рейтинги присвоюються підприємствам за шкалою від А до С, де А – найвищий рейтинг, а С – найнижчий. Рейтинг підприємства відображає його кредитоспроможність та ймовірність дефолту [17, с. 95].

Розглянемо методику комплексного аналізу фінансового стану, яка зводиться до того, що комплексний аналіз фінансового стану здійснюється різними методами аналізу фінансового стану підприємства, після чого, на завершальному етапі відбувається рейтингова аналіз фінансового стану підприємства (рис. 1.5).

Рис. 1.5. Методика комплексного аналізу фінансового стану

Джерело : складено автором за [5, с. 28]

Для проведення рейтингової аналізу використовуються три фінансові коефіцієнти, що найбільш повно відображають фінансовий стан підприємства. Кожному з коефіцієнтів надається відповідна кількість балів, підсумовування яких дозволяє віднести підприємство до певного класу, що характеризує його фінансовий стан (табл. 1.2) [10].

Таблиця 1.2

Особливості угруповання підприємств на класи в результаті
проведення рейтингової аналізу

Показник	Межа класів відповідно до критеріїв				
	I клас	II клас	III клас	IV клас	V клас
Рентабельність сукупного капіталу, %	≥ 30 (50 балів)	29,9-20 (49,9-35 балів)	19,9-10 (4,9-20 балів)	9,9-1,0 (19,9-5 балів)	< 1 (0 балів)
Коефіцієнт поточної ліквідності	≥ 2 (30 балів)	1,99-1,7 (29,9-20 балів)	1,69-1,4 (19,9-10 балів)	1,39-1,1 (9,9-1 бали)	≤ 1 (0 балів)
Коефіцієнт незалежності (автономії)	$\geq 0,7$ (20 балів)	0,69-0,45 (19,9-10 балів)	0,44-0,3 (9,9-5 балів)	0,29-0,2 (4,9-1 бали)	$< 0,2$ (0 балів)
Межі класів	100 балів	від 99 до 65 балів	від 64 до 35 балів	від 34 до 6 балів	від 5 до 0 балів
Характеристика	підприємство має гарний запас фінансової міцності	є незначна ймовірність погашення боргів, в цілому ризик є	підприємством визначається як проблемне	високий ризик банкрутства, кредитори ризикують втратити вкладені кошти	підприємство фінансово неспроможне

Джерело : складено автором за [31]

Проведення комплексного аналізу фінансового стану підприємства за наведеною вище методикою дозволяє побачити загальну картину фінансового стану підприємства, виявити проблеми, а також розробити заходи щодо покращення фінансового стану.

Однак варто зауважити, що рейтингова аналіз не дає змоги відповісти на питання, чому саме це підприємство потрапило до проблемної зони. Крім

того, досить таки проблемним є момент щодо визначення оптимальних (нормативних) значень досліджуваних показників, оскільки їх значення може суттєво відрізнятися залежно від сфери діяльності, розміру підприємства, стану зовнішнього економіко-політичного середовища. Додатковим недоліком таких методик є те, що окремі параметри фінансового стану характеризуються різною кількістю індикаторів, що недопустимо під час побудови економетричних моделей. Також ці методи схильні до суб'єктивності під час визначення бальної шкали, що, однак, можливо усунути, наприклад, із використанням вербально-числової шкали Харрінгтона, яка характеризує ступінь виразності критеріальної властивості та має універсальний характер [33, с. 384].

Вибір методів комплексного аналізу фінансового стану підприємства залежить від [34, с. 71]:

1) цілей аналізу . Оскільки якщо метою аналізу є отримання інформації про фінансовий стан підприємства, можна використовувати будь-який з методів. Якщо ж метою аналізу є прийняття управлінських рішень, необхідно використовувати методи, які дозволяють отримати максимально точну та об'єктивну інформацію;

2) інформаційної бази. Наприклад, якщо інформаційна база обмежена, можна використовувати однофакторні методи. Якщо ж інформаційна база є повною, можна використовувати інтегральні методи;

3) фінансових ресурсів. При наявності обмежених фінансових ресурсів, можна використовувати прості та доступні методи. Якщо ж фінансові ресурси є достатніми, можна використовувати більш складні та точні методи.

Також, при виборі методу комплексного аналізу фінансового стану підприємства важливо враховувати: наявність інформації. Оскільки деякі методи потребують більше інформації, ніж інші; кваліфікацію аналітика, бо деякі методи потребують спеціальних знань та навичок. цілі дослідження. Метод повинен відповідати цілям дослідження.

У табл.1.3 надані найбільш доцільні методи комплексного аналізу в залежності від мети згідно із розглянутою класифікацією.

При інтерпретації результатів, отриманих на основі використання різних методів необхідно враховувати, що [7, с. 56]:

- фінансові показники підприємства можуть значно відрізнятися в залежності від галузі, в якій воно працює;
- фінансовий стан підприємства значно залежить від економічної ситуації в країні;
- фінансовий стан підприємства може бути залежним від його стратегії розвитку.

Таблиця 1.3

Застосування методу комплексного аналізу фінансового стану
підприємства в залежності від мети

Мета аналізу	Метод
Аналіз загального фінансового стану підприємства	Інтегральний метод або метод рейтингової аналізу
Аналіз ліквідності, фінансової стійкості або рентабельності підприємства	Коефіцієнтний метод
Визначення впливу різних факторів на фінансовий стан підприємства	Факторний метод
Порівняння фінансового стану підприємства з показниками інших підприємств галузі	Метод порівняльного аналізу

Джерело : складено автором за [1]

Вважаємо, що відсутність єдиної методики, яка була б універсальною для будь-якого господарюючого суб'єкта, значно ускладнює здійснення комплексного аналізу фінансового стану підприємства.

1.3. Нормативно-законодавча та інформаційна база комплексного аналізу фінансового стану підприємств

Комплексна аналіз фінансового стану підприємств в Україні має ґрунтуватися на нормативно-законодавчих актах та інформаційній базі.

Важливо враховувати й методичні рекомендації щодо проведення комплексного аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств (затверджені наказом Міністерства фінансів України від 23.05.2001 № 243). Це рекомендації щодо проведення комплексного аналізу фінансового стану підприємств, включаючи розрахунок та інтерпретацію фінансових показників.

Також, нормативно-законодавчою базою аналізу фінансової стійкості підприємства є положення нормативно-правових актів України, а також актів різних органів державної влади, які носять рекомендаційний, пояснювальний характер, а саме:

1. «Кодекс України з процедур банкрутства» № 2597-VIII від 18.10.18 [10]. На основі цього Закону встановлюється порядок проведення аналізу фінансово-господарського стану підприємства щодо наявності ознак фіктивного банкрутства, доведення до банкрутства, приховування стійкої фінансової неспроможності, незаконних дій у разі банкрутства і організовує проведення такого аналізу при відкритті провадження у справах про банкрутство державних підприємств і підприємств, у статутному капіталі яких частка державної власності перевищує 50 %, умови і порядок відновлення платоспроможності суб'єкта підприємницької діяльності - боржника або визнання його банкрутом і застосування ліквідаційної процедури, повного або часткового задоволення вимог кредиторів [8].

2. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, затверджені наказом Міністерства економіки України від 19.01.06 № 14 [21]. Рекомендації містять методику розрахунку показників платоспроможності.

3. Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств і організацій, затверджена Наказом Агентства з питань запобігання банкрутству

підприємств і організацій від 27.06.97 №81 [20]. Методика містить порядок розрахунку показників платоспроможності.

4. Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектора економіки, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 15.02.2006 № 170 [19]. Містить порядок розрахунку показників аналізу фінансового стану підприємств державної форми власності.

5. Методика інтегральної аналізу інвестиційної привабливості підприємств і організацій, затверджена постановою Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств і організацій від 23.02.98 №22 [19]. Містить порядок розрахунку показників фінансового стану підприємства.

6. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, які підлягають приватизації, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 26.01.2001 № 49/121 [24]. Містить методику розрахунку показників платоспроможності, ліквідності, фінансової стійкості

Всі ці методики і положення затверджують певні групи показників і системи аналізу фінансової звітності в різних випадках.

Чинна нормативно-правова база України, зокрема стаття 12 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (далі – НП(С)БО), регулюють складання та подання фінансових звітів підприємства, які включають: баланс (звіт про фінансовий стан), звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід), звіт про рух грошових коштів, звіт про власний капітал та примітки до фінансових звітів [36].

У Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» (від 16.07.1999 № 293-XIV) визначено основні принципи ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, що є основними джерелами інформації для аналізу фінансового стану підприємств [28].

Щодо НП(С)БО, вони встановлюють правила ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності з конкретних питань.

Інформаційною базою при проведенні комплексного аналізу фінансового стану підприємства є його бухгалтерська звітність. Головною формою бухгалтерської звітності, безперечно, є бухгалтерський баланс. Проте лише за допомогою бухгалтерського балансу неможливо охопити весь обсяг інформації про діяльність підприємства, тому недостатня частина інформації подається в інших формах бухгалтерської звітності.

Якість та обсяг інформаційної бази мають вирішальне значення для ефективності аналізу фінансового стану підприємства. Часто дослідники відзначають, що інформаційною базою для аналізу фінансового стану служать такі джерела інформації: Баланс (форма №1), Звіт про фінансові результати (форма №2), Звіт про рух грошових коштів (форма №3), Звіт про власний капітал (форма № 4), Примітки до річної фінансової звітності (форма №5) [3, с. 221].

У табл. 1.4 відображено складові інформативної бази комплексного аналізу фінансового стану підприємств згідно з іншою класифікацією.

Таблиця 1.4

Складові інформативної бази комплексного аналізу
фінансового стану підприємства

Складова	Сутність
Фінансова звітність	Баланс, Звіт про результати діяльності, Звіт про зміни в капіталі, Звіт про рух грошових коштів, Пояснення до фінансової звітності
Інформація з державних реєстрів	Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань, Державний реєстр речових прав на нерухоме майно
Статистична інформація	Державна служба статистика України
Інформація з ЗМІ та інших відкритих джерел	Новини, аналітичні статті, рейтинги
Інформація, отримана безпосередньо від підприємства	Інтерв'ю з керівництвом, анкети, опитування

Джерело : складено автором за [3]

Варто відзначити, що до особливостей нормативно-законодавчої та інформаційної бази комплексного аналізу фінансового стану підприємств

варто додати й особливості аналізу в фінансового стану підприємств в Україні, а саме [6, с. 38]:

- 1) високий рівень неформальної економіки. Адже значна частина українського бізнесу не веде бухгалтерський облік або веде його не в повній мірі, що ускладнює отримання достовірної інформації про фінансовий стан;
- 2) низький рівень прозорості – багато українських підприємств не публікують свою фінансову звітність або публікують її з затримкою;
- 3) корупція. Корупційні практики можуть впливати на процес аналізу, тому важливо враховувати цей фактор.

Нестабільність економічної ситуації в Україні може призводити до швидких змін ФСП підприємств, що ускладнює їх оцінку.

В результаті дослідження теоретичних аспектів комплексного аналізу фінансового стану підприємства можна зробити наступні висновки:

1. Фінансовий стан підприємства – це об'єктивна комплексна категорія, яка на основі використання системи показників та економічних моделей визначає його оперативні, тактичні та стратегічні можливості господарської діяльності.

2. Комплексна аналіз фінансового стану підприємства – це сукупність показників, які використовуються для аналізу та аналізу фінансового стану підприємства, що включає різноманітні фінансові показники, такі як ліквідність, платоспроможність, фінансову стійкість, рентабельність, ділову активність.

3. Для аналізу фінансового стану підприємства використовуються різні методи: інтегральний (метод рейтингової аналізу), коефіцієнтний, факторний та метод порівняльного аналізу.

4. Інформаційною базою комплексного аналізу фінансового стану підприємства є його фінансова звітність, яка включає Звіт про фінансовий стан (Баланс), Звіт про фінансові результати, Звіт про зміни в капіталі, Звіт про рух грошових коштів, Примітки до фінансової звітності.

5. Нормативно-законодавчою базою комплексного аналізу фінансового стану підприємства є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»; Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (далі – НП(С)БО), а ще методики проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств і організацій; аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектора економіки; інтегральної аналізу інвестиційної привабливості підприємств і організацій; методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства тощо.

Відповідно до розглянутих методів комплексного аналізу в другому розділі кваліфікаційної роботи буде проведений комплексний аналіз фінансового стану підприємства ТОВ «Нова Пошта».

РОЗДІЛ 2

КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «НОВА ПОШТА»).

2.1. Загальна характеристика підприємства та аналіз динаміки, структури майна та капіталу підприємства

Комплексна аналіз фінансового стану підприємства здійснюється на основі матеріалів товариства з обмеженою відповідальністю «Нова Пошта» (ТОВ «Нова Пошта»).

ТОВ «Нова Пошта» було засновано у лютому 2001 року В'ячеславом Климовим та Володимиром Поперешнюком.

Основними напрямками діяльності ТОВ «Нова Пошта» є надання великого спектру логістичних та дистрибуційних послуг:

- експрес доставка документів, посилок та великогабаритних вантажів;
- поштово-кур'єрські послуги юридичним особам, організаціям та фізичним особам;
- послуги пакування;
- надання вантажно-розвантажувальних послуг, складування та зберігання;
- інша допоміжна діяльність у сфері транспорту.

Мережа підприємства складається з 11460 відділень та 15590 поштоматів в Україні, а кількість відправлень у 2023 р. склала 412 млн. посилок та вантажів, що більше на 30%, ніж у 2022 р. [26].

Органами управління ТОВ «Нова Пошта» виступають:

1. Загальні збори учасників – вищий орган.

2. Наглядова рада – орган, який здійснює захист прав учасників підприємства, і в межах компетенції, визначеної законодавством України та Статутом, контролює та регулює діяльність Директора.

3. Директор – виконавчий орган підприємства, що управляє поточною діяльністю.

4. Аудиторський комітет - орган, який здійснює перевірку фінансово-господарської діяльності підприємства.

Схему організаційної структури ТОВ «Нова Пошта» наведено на рис. 2.1.

Рис. 2.1. Схема організаційної структури ТОВ «Нова Пошта»

Джерело : складено автором за [26]

Загальна кількість працівників ТОВ «Нова Пошта» на кінець 2023 р. склала 26327 осіб, що на 1492 особи менше у порівнянні з кінцем 2022 р.

Основними конкурентами ТОВ «Нова Пошта» сьогодні є АТ «Укрпошта» та ТОВ «Торговий дім «Міст Експрес». Суттєвою перевагою ТОВ «Нова пошта» є швидкість доставки, яка переважає в три рази, а також кількість відділень та поштоматів [26]. У кожного з операторів поштового

зв'язку доступні мобільні додатки, програми лояльності, міжнародна доставка та перевезення крупногабаритних вантажів, але фулфілмент наявний лише в ТОВ «Нова Пошта». Таким чином, ТОВ «Нова пошта» має найбільше конкурентних переваг та є лідером за швидкістю доставки, кількістю відділень і терміналів.

У той же час, діяльність ТОВ «Нова пошта» схильна до впливу ризиків, зокрема:

- ризики втрат, пов'язані з кібератаками – вони переважно націлені на програмне забезпечення працівників підприємства. З метою їх мінімізації проводяться зовнішні та внутрішні аудити кібербезпеки, тести системи на вразливість, а також було придбано програмне забезпечення для управління інформаційною безпекою;

- ризики, що пов'язані з відмовою обладнання – підприємство залучає додаткові лінії електромереж, генератори, диверсифікує методи обробки вантажів;

- фінансові ризики (ринковий ризик, кредитний ризик, ризик ліквідності) – збільшення цін постачальників, коливання валютних курсів, недотримання покупцями послуг строків та повноти оплати за отримані послуги. Ризик ліквідності є безпосередньо пов'язаним з сезонністю діяльності підприємства. З метою управління визначеними ризиками підприємством здійснюється диверсифікація кредитного портфелю, формування комунікаційних зв'язків з контрагентами, уточнення контрактних умов на ціни та оплату за послуги;

- ризики, пов'язані з законодавчими змінами – зокрема, посилення державного регулювання та нагляду у сфері поштового зв'язку; внесення пропозицій з оплати автомобільних доріг. З метою мінімізації ризику підприємство враховує його у процесі розробки щорічного бізнес-плану, а також бере участь у діяльності Американської торговельної палати в Україні та Спільки Українських підприємців;

- ризики, пов'язані з активними бойовими діями у зв'язку з військовою агресією РФ - військова агресія РФ не завдала пошкоджень критично важливим об'єктам та активам ТОВ «Нова Пошта», які б перешкоджали продовженню безперервної діяльності підприємства, хоча й деякі структурні підрозділи, у тому числі разом з будівлями, обладнанням, транспортними засобами та клієнтськими вантажами й посилками були зруйновані або частково пошкоджені у наслідок бойових дій. Також варто відзначити, що частина структурних підрозділів, зокрема логістичні термінали, відділення та поштоматів знаходяться на тимчасово окупованих територіях. Разом із тим ТОВ «Нова Пошта» відновлює роботу підрозділів на визволених територіях. Відтак, на сьогоднішній день підприємству вдалось відновити 80% обсягу наданих послуг [26].

Дослідження фінансового стану ТОВ «Нова Пошта» доцільно розпочати зі складання його порівняльного аналітичного балансу на підставі форми № 1 фінансової звітності підприємства - «Звіт про фінансовий стан підприємства» (Баланс) за 2021-2022 роки (табл. 2.1).

Валюта балансу підприємства за 2021-2022 роки збільшилась на 8454537 тис. грн. або на 115,8%. Це свідчить про розширення діяльності підприємства. Збільшення валюти балансу в 2021-2022 рр. відбулося за рахунок зростання вартості як необоротних, так і оборотних активів. Необоротні активи підприємства збільшилися на 7735498 тис.грн. або 168,76%, а вартість оборотних активів збільшилася на 719039 тис.грн. або на 26,47%, тобто зростання необоротних активів відбувалося більшими темпами ніж оборотних, що свідчить про зниження оборотності всього майна підприємства. Збільшення вартості оборотних активів відбулося за рахунок зростання вартості запасів і дебіторської заборгованості, що, виходячи з виду діяльності підприємства, свідчить про розширення обсягів надання транспортних послуг.

Таблиця 2.1.

Порівняльний аналітичний баланс ТОВ «Нова Пошта» за 2021-2022 роки

Статті балансу	На кінець 2020		На кінець 2021		На кінець 2022		Відхилення (+: -)					
	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %	сума, тис. грн	питома вага, %	2022 року від 2020 року			2022 року від 2021 року		
							суми, тис. грн	Темп прирос- ту, %	пит. ваги, %	суми, тис. грн	Темп прирос- ту, %	пит. ваги, %
Активи разом	7300383	100,00	13498127	100,00	15754920	100,00	+8454537	115,81	0,00	+2256793	16,72	0,00
1. Необоротні активи	4583693	62,79	8305491	61,53	12319191	78,19	+7735498	168,76	15,41	+4013700	48,33	16,66
2. Оборотні активи	2716690	37,21	5192636	38,47	3435729	21,81	+719039	26,47	-15,41	-1756907	-33,83	-16,66
2.1. Запаси	188871	2,59	236988	1,76	422156	2,68	+233285	123,52	0,09	+185168	78,13	0,92
2.2. Дебіторська заборгованість	1596726	21,87	4112283	30,47	2254554	14,31	+657828	41,20	-7,56	-1857729	-45,18	-16,16
2.3. Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції	917065	12,56	827839	6,13	746785	4,74	-170280	-18,57	-7,82	-81054	-9,79	-1,39
2.4. Інші оборотні активи	14028	0,19	15526	0,12	12234	0,08	-1794	-12,79	-0,11	-3292	-21,20	-0,04
Пасиви разом	7300383	100,00	13498127	100,00	15754920	158,64	+8454537	115,81	58,64	+2256793	+16,72	+58,64
1. Власний капітал	2186904	29,95	4491224	33,27	6516072	41,36	+4329168	197,96	+11,41	+2024848	+45,08	+8,09
1.1. Зареєстрований капітал	4654	0,06	4654	0,03	4654	0,03	0	0,00	-0,03	0	0,00	0,00
1.2. Капітал в доаналізх	27301	0,37	27301	0,20	27301	0,17	0	0,00	-0,20	0	0,00	-0,03
1.3. Резервний капітал	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	-	0,00	0	-	0,00
1.4. Нерозподілений прибуток	2154949	29,52	4459269	33,04	6484117	41,16	+4329168	200,89	11,64	+2024848	+45,41	+8,12
2. Позиковий капітал	5113479	70,05	9006903	66,73	9238848	58,64	+4125369	+80,68	-11,41	+231945	0,00	-8,09
2.1. Довгострокові зобов'язання	1638422	22,44	3897300	28,87	3787630	24,04	+2149208	+131,18	+1,60	-109670	-2,81	-4,83
2.2. Поточні зобов'язання	3475057	47,61	5109603	37,86	5451218	34,60	+1976161	+56,87	-13,01	+341615	+6,69	-3,26
- кредиторська заборгованість за товари, роботи	802700	11,00	1037757	7,69	1259484	7,99	+456784	+56,91	-3,01	+221727	+21,37	+0,30
- інші поточні зобов'язання	1224785	16,78	1517049	11,24	1747003	11,09	+522218	+42,64	-5,69	+229954	+15,16	-0,15
- короткострокові кредити	1447572	19,83	2554797	18,93	2444731	15,52	+997159	+68,88	-4,31	-110066	-4,31	-3,41

Так в 2021-2022 рр. відбулося досить значне зростання дебіторської заборгованості на 657828 тис. грн. або на 41,20 % , але в 2022 році дебіторська заборгованість зменшилась на 1857729 тис. грн. (або на 45,18 %).

В 2021-2022 рр. відбулося зменшення грошових коштів та поточних фінансових інвестицій на 170280 тис. грн. або на 18,57 %, що свідчить про зниження ліквідності і платоспроможності підприємства.

Пасив балансу за досліджуваний період збільшувався як за рахунок зростання вартості власного, так і позикового капіталу. Так, за 2021-2022 рр. власний капітал збільшилася на 4329168 тис. грн. або на 197,96%. А позиковий капітал за цей період збільшився на 4125369 тис.грн. або на 80,68%.

Зростання вартості власного капіталу відбулося за рахунок зростання нерозподіленого прибутку на 4329168 тис.грн. або 200,89% , що свідчить про прибуткову діяльність підприємства. Протягом 2021-2022 рр. незмінною залишається величина зареєстрованого капіталу ТОВ «Нова Пошта» (складаючи 4654тис.грн.) та капітал в дооцінках (складаючи 27301тис.грн).

Вартість позикового капіталу за 2021-2022 роки збільшилася за рахунок зростання довгострокових зобов'язань на 2149208 тис.грн. або на 131,18% і поточних зобов'язань на 1976161 тис.грн. або 56,87%. Поточні зобов'язання представлені короткостроковими кредитами, кредиторською заборгованістю за товари,роботи та іншими поточними зобов'язаннями.

Поточні зобов'язання зросли завдяки збільшенню сум короткострокових кредитів на 997159 тис грн. або 68,88%, кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги на 456784 тис. грн або 56,91% та інших поточних зобов'язань на 522218 тис. грн. або 42,64%.

Позитивним є відсутність в балансі ТОВ «Нова пошта» статей «Вилучений капітал», «Неоплачений капітал».

Що стосується структури балансу, то в структурі активів переважають необоротні активи, їх питома вага в загальній вартості активів складає 62,79% на кінець 2020 р., 61,53% на кінець 2021 р. та 78,19% на кінець 2022

р., тобто протягом аналізованого періоду спостерігається зростання частки необоротних активів, що свідчить про зниження оборотності майна підприємства.

Оборотні активи займають незначну питому вагу в структурі активів підприємства: на кінець 2020 р. частка оборотних активів становила 37,21%, на кінець 2020 р. – 38,47%, на кінець 2021 р. – 21,81%.

Частка грошових коштів у структурі активів мала і складала 12,56% на кінець 2020 року і 4,74% на кінець 2022 року, що свідчить про низьку ліквідність і платоспроможність підприємства.

В джерелах формування майна найбільшу питому вагу займає позиковий капітал. Необхідно відзначити зменшення його частки з 70,05% на кінець 2020 р. до 58,64% на кінець 2022 р., що свідчить про зростання фінансової стійкості та капітальної бази компанії.

Частка поточних зобов'язань на кінець 2022 р. складала 34,60% та порівняно з кінцем 2020 р. зменшилася на 13,01%. Частка довгострокових зобов'язань на кінець 2022 р. склала 24,04% та порівняно з кінцем 2020 р. зменшилась на 1,60%.

2.2. Аналіз ліквідності, платоспроможності і фінансової стійкості

З метою аналізу фінансового стану підприємства з точки зору його короткострокової перспективи, проаналізуємо ліквідність ТОВ «Нова Пошта» за двома напрямками: шляхом аналізу ліквідності балансу та розрахунку коефіцієнтів ліквідності.

Баланс вважається абсолютно ліквідним, якщо виконуються такі співвідношення :

$$A1 \geq П1; A2 \geq П2; A3 \geq П3; A4 \leq П4. \quad (2.1)$$

Оцінка ліквідності балансу ТОВ «Нова Пошта» за 2021-2022 роки наведена в табл. 2.2 :

Таблиця 2.2

Оцінка ліквідності балансу ТОВ «Нова Пошта» в 2021-2022 роках

Активи	На кінець року			Пасиви	На кінець року			Надлишок (+), нестача (-) платіжних коштів на кінець року		
	2020	2021	2020		2020	2021	2022	2020	2021	2022
Найбільш ліквідні (А1)	917065	827839	746785	Найбільш термінові зобов'язання (П1)	3134257	4592161	4752156	-2217192	-3764322	-4005371
Які швидко реалізуються (А2)	1596726	4112283	2254554	Короткострокові кредити банків і позики (П2)	340800	517442	699062	1255926	3594841	1555492
Які повільно реалізуються (А3)	202899	252514	434390	Довгострокові зобов'язання (П3)	1638422	3897300	3787630	-1435523	-3644786	-3353240
Які важко реалізуються (А4)	4583693	8305491	12319191	Постійні пасиви (П4)	2186904	4491224	6516072	2396789	3814267	5803119
Баланс	7300383	13498127	15754920	Баланс	7300383	13498127	15754920	-	-	-

- на кінець 2020 року – (А1<П1,А2>П2,А3<П3,А4>П4);
- на кінець 2021 року – (А1<П1,А2>П2,А3<П3,А4>П4);
- на кінець 2022 року – (А1<П1,А2>П2,А3<П3,А4>П4);

Аналіз ліквідності балансу за 2021-2022 роки показав, що на кінець 2020, 2021 і 2022 років з 4 нерівностей не виконується три – це перша, третя та четверта нерівність. Це свідчить про те, що баланс є неліквідним. Невиконання першої нерівності, свідчить про нестачу високоліквідних коштів для погашення найбільш строкових забор'язань. Невиконання третьої нерівності, свідчить про те, що у подальшому майбутньому підприємство не буде платоспроможним. Невиконання четвертої нерівності говорить про те, що у ТОВ «Нова Пошта» відсутній власний оборотний капітал.

Проте, аналіз ліквідності балансу не є абсолютно точним. Тому для забезпечення комплексного аналізу ліквідності балансу є цілком доцільним використання загального показника платоспроможності, який може бути розрахований за наступною формулою:

$$K_{зп} = \frac{A1+0,5A2+0,3A3}{П1+0,5П2+0,3П3}. \quad (2.1)$$

Збільшення значення цього показника вказує на позитивний рух у ліквідності балансу, тоді як зменшення його вказує на негативні зміни.

Визначимо показник загальної платоспроможності ТОВ «Нова Пошта » на кінець 2020, 2021 і 2022 років:

$$K_{зп}^{2020} = \frac{917064+0,5*1596726+0,3*202899}{3134257+0,5*340800+0,3*1638422} = 0,4679$$

$$K_{зп}^{2021} = \frac{827839+0,5*4112283+0,3*252514}{4592161+0,5*517442+0,3*3897300} = 0,4916$$

$$K_{зп}^{2022} = \frac{746785+0,5*2254554+0,3*434390}{4752156+0,5*699062+0,3*3787630} = 0,3213$$

Отже, показник загальної платоспроможності ТОВ "Нова Пошта" в 2021 році зріс на 5,12%, однак в 2022 році цей показник зменшився на 34,64%. В цілому за 2021-2022 роки показник зменшився на 31,3%. Це означає, що платоспроможність підприємства знизилася і структура його активів і пасивів погіршилася.

В табл. 2.3 наведено розрахунок показників ліквідності ТОВ «Нова Пошта» за 2021-2022 роки.

Показники ліквідності ТОВ «Нова Пошта» за 2021-2022 рр.

Показники	Норматив	На кінець року			Відхилення (+: -)	
		2020	2021	2022	2021 від 2020	2022 від 2021
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2-0,35	0,26	0,16	0,14	-0,10	-0,03
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,7-0,8	0,72	0,97	0,55	0,24	-0,42
Коефіцієнт загальної ліквідності	2-2,5	0,78	1,02	0,63	0,23	-0,39
Коефіцієнт співвідношення кредиторської і дебіторської заборгованості	-	1,18	1,47	1,30	0,29	-0,17
Коефіцієнт співвідношення активів	>1	0,59	0,63	0,28	0,03	-0,35

Джерело : складено автором

Проаналізувавши показники ліквідності, можна зробити висновки, що протягом 2021-2022 рр. коефіцієнт абсолютної ліквідності має негативну тенденцію до зниження. Так, станом на кінець 2020, 2021 та 2022 років, воно може негайно погасити за рахунок наявних грошових коштів відповідно 26%, 16% та 14% при нормативі 20-35%.

Коефіцієнт швидкої ліквідності в 2021 році збільшився з 0,72 до 0,97 і відповідає нормативному значенню, а на кінець 2022 року цей показник зменшився до 0,55 і став нижче оптимального значення. Тобто на кінець 2022 року підприємство за рахунок готівки і очікуваних надходжень від дебіторів може погасити лише 55% поточних зобов'язань при нормативі 70-80%.

Значення коефіцієнта загальної ліквідності протягом досліджуваного періоду були нижче оптимального значення (2-2,5). На кінець 2022 р. зменшилась на 0,15 в порівнянні з кінцем 2020 р. Це свідчить про те, що підприємство ТОВ «Нова Пошта» є неплатоспроможним.

В 2021 році коефіцієнт співвідношення кредиторської і дебіторської заборгованості збільшився. Якщо на кінець 2020 року підприємство на 1 грн. дебіторської заборгованості залучало 1,18 грн. кредиторської заборгованості, то на кінець 2021 року –1,47 грн. За 2022 рік цей коефіцієнт знизився до 1,30 грн. Таке збільшення коефіцієнта може свідчити про проблеми, які можуть виникнути в разі недостатнього власного капіталу, тобто компанія розраховує на кредиторську заборгованість для забезпечення своїх операційних потреб.

Значення коефіцієнта співвідношення активів протягом аналізованого періоду також виявилось нижче оптимального рівня, призначеного для забезпечення стійкості та ефективного функціонування підприємства. На кінець 2022 року цей показник відхилився від нормативного значення на 0,35, що свідчить про зниження ліквідності балансу підприємства.

Для оцінки рівня платоспроможності ТОВ «Нова Пошта» розрахуємо показники надані в таблиці 2.4

Таблиця 2.4

Розрахунок показників для оцінки рівня платоспроможності
ТОВ «Нова Пошта» за 2020-2022 роки

Показник	Оптимальне значення	Значення на кінець року		
		2020	2021	2022
1	2	3	4	5
Поточна платоспроможність	> 0	-2457353	-3967588	-1139572
Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)	> 1,0	0,782	1,016	0,630
Коефіцієнт забезпеченості оборотних активів власним капіталом	> 0,1	-0,882	-0,735	-1,689

Джерело : складено автором

Згідно з табл. 2.4, показник поточної платоспроможності має негативне значення протягом 2020-2022 років. Це свідчить про поточну неплатоспроможність підприємства як на кінець 2020 року, 2021 року, так і на кінець 2022 року.

Значення коефіцієнта покриття (загальної ліквідності) в 2021-2022 роках не досягло оптимального рівня, але на кінець 2021 року перевищує його, що може вказувати на покращення ситуації з ліквідністю.

Значення коефіцієнта забезпеченості оборотних активів власним капіталом значно менше нормативного, що свідчить про те, що підприємство має проблеми з забезпеченістю своїх оборотних активів власним капіталом.

Підводячи підсумки, можна сказати, що, на кінець 2020-2022 років підприємство ТОВ «Нова Пошта» має неліквідний баланс і є неплатоспроможним.

Для аналізу фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта» використовується система абсолютних та відносних показників фінансової стійкості.

Абсолютні показники фінансової стійкості – це група показників, які відображають рівень забезпеченості запасів джерелами їх формування.

Розрахунок абсолютних показників фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта» наданий в табл. 2.5.

Дані таблиці 2.5 свідчать про те, що власні оборотні кошти підприємства ТОВ «Нова Пошта» протягом 2021-2022 рр. значно скоротилися з (2 396 789) тис. грн. на кінець 2020 р. до (5 803 119) тис. грн. на кінець 2022 р. Це свідчить про те, що підприємство все більше залежить від залучених коштів для фінансування своєї діяльності. Довгострокові кредити і позикові кошти протягом 2021-2022 рр. зросли з 1 638 422 тис. грн. до 3 787 630 тис. грн. Це було пов'язано з потребою підприємства в додаткових коштах для інвестицій або розвитку. Короткострокові кредити за 2021 рік зросли на 1 107 225 тис. грн, а в 2022 році зменшилися на 110 066 тис. грн.

Основні джерела формування запасів протягом 2021-2022 рр показують значну зміну. На кінець 2020 року вони складали 689 205 тис. грн, в 2021 році зросли до 2 637 830 тис. грн, але за 2022 рік відбулося різке зменшення до 429 242 тис. грн. Така динаміка пов'язана зі змінами розміру власного капіталу і необоротних активів.

Таблиця 2.5

Абсолютні показники фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта»
за 2021-2022 рр.

Показник	Значення на кінець року, тис. грн.			Динаміка	
	2020	2021	2022	за 2021	за 2022
1. Власний оборотний капітал підприємства	-2 396 789	-3 814 267	-5 803 119	-6 211 056	-9 617 386
2. Довгострокові кредити	1 638 422	3 897 300	3 787 630	2 258 878	-109 670
3. Короткострокові кредити	1 447 572	2 554 797	2 444 731	1 107 225	-110 066
4. Основні джерела формування запасів	689 205	2 637 830	429 242	1 948 625	-2 208 588
5. Матеріальні запаси	188 871	236 988	422 156	48 117	185 168
6. Надлишок/Нестача власних оборотних коштів (рядок 1-рядок 5)	-2 585 660	-4 051 255	-6 225 275	-1 465 595	-2 174 020
7. Надлишок/Нестача власних оборотних коштів і довгострокових кредитів (рядок 1+рядок 2-рядок 5)	-947 238	-153 955	-2 437 645	793 283	-2 283 690
8. Надлишок/Нестача основних джерел формування запасів (рядок 4-строка 5)	500 334	2 400 842	7 086	1 900 508	-2 393 756
Трьохвимірний показник фінансової стійкості	(0, 0, 1)	(0, 0, 1)	(0, 0, 1)	-	-
Тип фінансової стійкості	Нестійкий фінансовий стан	Нестійкий фінансовий стан	Нестійкий фінансовий стан	-	-

Джерело : складено автором

Матеріальні запаси протягом досліджуваного періоду зростали: на 48117 тис. грн. у 2021 р., а у 2022 р. на 185 168 тис. грн. Це може бути пов'язано зі збільшенням обсягів закупівель або зростанням продажів.

Показник, що характеризує надлишок/нестачу власних оборотних коштів (рядок 1-рядок 5) протягом 2021-2022 рр значно погіршився. Нестача власного оборотного капіталу підприємства зросла з 2 585 660 тис. грн. на кінець 2020 р. до 6 225 275 тис. грн. на кінець 2022 р.

Щодо показника – нестачі власних і довгострокових кредитів, то протягом 2021-2022 рр. нестача власних оборотних коштів та довгострокових кредитів збільшився з 947 238 тис.грн на кінець 2020 р. до -2 437 645 тис.грн на кінець 2022 року.

Надлишок основних джерел формування запасів ТОВ "Нова Пошта" за 2021-2022 роки значно зменшення. На кінець 2020 рок цей показник склав 500 334 тис. грн, в 2021 році значно зрос до 2 400 842 тис. грн, але за 2022 рік відбулося різке зменшення до 7 086 тис. грн. Це свідчить про зниження фінансової стійкості ТОВ «Нова пошта».

Отже, виходячи з аналізу абсолютних показників фінансової стійкості підприємства, можна зробити висновки, що ТОВ «Нова пошта» має нестійкий фінансовий стан. Цей стан характеризується порушенням платоспроможності, але зберігається можливість її відновлення за рахунок поповнення джерел власних коштів за рахунок нерозподіленого прибутку, додаткового залучення довгострокових позикових коштів.

Далі здійснимо аналіз фінансової стійкості ТОВ «Нова пошта» з використанням відносних показників, тобто шляхом розрахунку коефіцієнтів, які характеризують структуру капіталу підприємства, його здатність генерувати прибуток та покривати поточні зобов'язання. Відносні показники фінансової стійкості ТОВ «Нова пошта» надані в табл. 2.6.

Значення коефіцієнта незалежності (автономії), протягом 2021-2022 рр. зросло, але все ще не досягає оптимального значення (0,5). Отже підприємство все ще залежить від залучених коштів для фінансування своєї діяльності.

Коефіцієнт фінансової залежності зменшувався протягом досліджуваного періоду з 3,34 до 2,42 та попри це його значення все одно перевищує оптимальне. Це свідчить про те, що частка залучених коштів у структурі капіталу підприємства зменшилася, але все ще залишається на високому рівні.

Відносні показники фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта»
за 2021-2022 рр.

Назва показника	Оптимальне значення	На кінець року			Відхилення, тис. грн.	
		2020	2021	2022	2022 від 2020	2022 від 2021
Коефіцієнт незалежності (автономії)	>0,5	0,30	0,33	0,41	0,11	0,08
Коефіцієнт фінансової залежності	<2,0	3,34	3,01	2,42	-0,92	-0,59
Коефіцієнт фінансування	<1,0	2,34	2,01	1,42	-0,92	-0,59
Коефіцієнт фінансового ризику	<0,3	0,84	0,89	0,60	-0,25	-0,29
Коефіцієнт фінансової стійкості	<1,0	0,43	0,50	0,71	0,28	0,21
Коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом	>0,1	-0,88	-0,73	-1,69	-0,81	-0,95
Коефіцієнт забезпеченості запасів власним оборотним капіталом	0,6-0,8	-11,81	-15,11	-13,37	-1,56	1,74
Конфіцієнт маневреності власного капіталу	>0,5	-1,10	-0,85	-0,89	0,21	-0,04
Коефіцієнт короткострокової заборгованості	0,5-0,6	0,68	0,57	0,59	-0,09	0,02
Коефіцієнт покриття інвестицій	0,75-0,9	0,52	0,62	0,65	0,13	0,03
Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень	зростання	0,36	0,47	0,31	-0,05	-0,16
Коефіцієнт покриття запасів	-	-10,59	-9,95	-10,12	0,47	-0,17
Коефіцієнт довготермінового залучення коштів	0,75-0,9	0,52	0,62	0,65	0,13	0,03
Коефіцієнт структури довгострокових джерел фінансування: 1) коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів;	0,4-0,5	0,43	0,46	0,37	-0,06	-0,10
2) коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел	0,6-0,5	0,57	0,54	0,63	0,06	0,10
Коефіцієнт покриття відсотка	-	1,04	3,43	1,69	0,65	-1,74

Значення показника коефіцієнта фінансування за 2021-2022 рр. зменшилося з 2,34 до 1,42, але все ще вище оптимального значення (1,0). Тобто частка власних коштів у фінансуванні поточних активів підприємства зменшилася, але все ще залишається на високому рівні. Коефіцієнт фінансового ризику також показував нестабільні зміни, у 2021 р. він зріс з 0,84 до 0,89, але вже у 2022 р. його значення зменшилось до 0,6, яке все одно значно перевищує оптимальне (0,3). З цього слідує, що рівень ризику, пов'язаний із залученням коштів, зменшився, але все ще залишається на високому рівні. Значення коефіцієнта фінансової стійкості, навпаки, за весь досліджуваний період так і не досягло оптимального значення (1,0), хоча щорічно зростало. Спершу з 0,43 до 0,50 у 2021 р., а потім до 0,71 у 2022 р. Тобто здатність підприємства покривати свої зобов'язання за рахунок власних коштів та довгострокових кредитів покращилася, але все ще не є достатньою.

При аналізі коефіцієнта забезпеченості власним оборотним капіталом було виявлено його погіршення. З -0,88 значення знизилось до -1,69 і стало ще більше не відповідати оптимальному значенню (0,1). Це дозволяє зробити висновок про відсутність власних оборотних коштів, що могли б покрити його поточні зобов'язання.

Показник коефіцієнта забезпеченості запасів власним оборотним капіталом має велику невідповідність з оптимальним значенням (0,6-0,8) та у 2022 р. становив -13,37. Тобто ТОВ «Нова Пошта» не має власних оборотних коштів для покриття його запасів. Значення коефіцієнта маневреності власного капіталу протягом 2021-2022 рр. трохи покращилося, але все ще не досягає оптимального значення (0,5). Це свідчить про те, що фінансові можливості підприємства з маневрування власними коштами обмежені.

Коефіцієнт короткострокової заборгованості має нестабільну динаміку. В 2021 рр. даний показник зменшився з 0,68 до 0,57. В 2022 зростання показника було незначним. Сам показник при цьому становив 0,59. Попри ці коливання даний показник завжди залишався в межах оптимального

значення (0,5-0,6). Це дозволяє зробити висновки, що ТОВ «Нова Пошта» здатне погасити свої короткострокові зобов'язання в найближчий час. Значення коефіцієнта покриття інвестицій протягом 2021-2022 рр. зросло з 0,52 до 0,65, але даний показник є меншим за оптимальне значення (0,75-0,9). Отже, власних та позикових коштів підприємства недостатньо для повного покриття інвестицій.

Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень мав нестабільну динаміку. Адже значення спершу зросло з 0,36 до 0,47, що свідчило про позитивні тенденції в діяльності досліджуваного підприємства. У 2022 р. даний показник знизився до 0,31, ставши меншим ніж на кінець 2020 р. Тобто відбулося зменшення власних коштів підприємства, які б дозволили повністю покривати довгострокові вкладення.

Негативне значення коефіцієнта покриття запасів протягом 2021-2022 рр. свідчить про те, що у підприємства недостатньо основних джерел фінансування запасів.

Коефіцієнт довготермінового залучення коштів зростав на протязі досліджуваного часу. На кінець 2022 р. його значення становило 0,65, що є нижчим за оптимальне значення (0,75-0,9). Можна зробити висновок, що частка довгострокових кредитів та позикових коштів у структурі джерел фінансування підприємства зростає, але все ще не є достатньою.

Також було проаналізовано коефіцієнт структури довгострокових джерел фінансування, що включає коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів. Зроблено висновок, що значення показника протягом 2021-2022 рр. трохи зменшилося, але залишалося в межах оптимального значення (0,4-0,5). Щодо коефіцієнта фінансової незалежності капіталізованих джерел, було виявлено, що значення показника протягом 2021-2022 рр. зросло і навіть перевищило оптимальне значення (0,6-0,5). Це є позитивною тенденцією та свідчить про збільшення частки власного капіталу в довгострокових джерелах фінансування.

Значення коефіцієнта покриття свідчить про те, що прибутку підприємства у 2021 р. було достатньо для покриття відсотків за користування позиковими коштами, але у 2022 р. ситуація погіршилася.

Аналіз відносних показників фінансової стійкості свідчить, що ТОВ «Нова Пошта» демонструє позитивну тенденцію щодо зростання фінансової стійкості. Проте більшість показників все ще не досягають оптимальних значень. Також, було виявлено, що підприємство значною мірою залежить від позикових коштів, немає власного оборотного капіталу. Здатність ТОВ «Нова Пошта» покривати відсотки за користування позиковими коштами є нестабільною.

Таким чином, підприємству ТОВ «Нова Пошта» потрібно провести антикризові заходи щодо підвищення ліквідності, платоспроможності і фінансової стійкості.

2.3. Аналіз ділової активності і рентабельності підприємства

Аналіз ділової активності і рентабельності підприємства є важливою частиною фінансового аналізу.

З метою проведення аналізу ефективності використання матеріальних, трудових, фінансових ресурсів підприємства, характеристики якості і можливостей потенційного розвитку підприємства, необхідно проаналізувати показники оцінювання ділової активності, наведені у табл. 2.7.

Незважаючи на сповільнення оборотності кредиторської заборгованості, ефективність її утримання визначається порівнянням часу, необхідного для повного погашення кредиторської заборгованості, і часу отримання оплати за товари або послуги від дебіторів. Розрахунки свідчать, що погашення поточної заборгованості підприємства перед кредиторами відбувається повільніше, ніж інкасація боргів дебіторів перед підприємством. Якщо середній термін погашення кредиторської заборгованості підприємства

у 2022 році становив 71,18 днів, то термін інкасації заборгованості дебіторів склав 48,38 днів.

Таблиця 2.7

Показники оцінювання ділової активності ТОВ «Нова Пошта»

за 2021-2022 рр.

Показник	Значення, тис.грн.			Відхилення 2022 від	
	2020	2021	2022	2020	2021
1	2	3	4	5	6
Чистий дохід від реалізації товарів (робіт, послуг)	16902857	20843502	23687034	6784177	2843532
Середній розмір капіталу	6234231	10399255	14626524	8392293	4227269
Середній розмір власного капіталу	1729157	3339064	5503648	3774491	2164584
Середній розмір дебіторської заборгованості	1426780	2854505	3183419	1756639	328914
Середній розмір запасів	142753	212930	329572	186819	116643
Середній розмір кредиторської заборгованості	2894463	3925202	4748945	1854482	823743
Чистий прибуток(збиток)	991292	2600320	2135960	1144668	-464360
Власний капітал	2186904	4491224	6516072	4329168	2024848
Коефіцієнт оборотності капіталу (трансформації)	2,71	2,00	1,62	-1,09	-0,38
Оборотність дебіторської заборгованості:					
днів	30,39	49,30	48,38	17,99	-0,92
оборотів	11,85	7,30	7,44	-4,41	0,14
Оборотність запасів					
днів	3,04	3,68	5,01	1,97	1,33
оборотів	118,41	97,89	71,87	-46,53	-26,02
Тривалість операційного циклу, дні	33,43	52,98	53,39	19,96	0,41
Оборотність кредиторської заборгованості:					
днів	61,65	67,79	72,18	10,53	4,38
оборотів	5,84	5,31	4,99	-0,85	-0,32
Оборотність власного капіталу					
днів	36,83	57,67	83,65	46,82	25,97
оборотів	9,78	6,24	4,30	-5,47	-1,94
Тривалість фінансового циклу, дні	-28,22	-14,81	-18,78	9,43	-3,97

1	2	3	4	5	6
Період окупності власного капіталу	1,74	1,28	2,58	0,83	1,29
Коефіцієнт сталості економічного росту	0,49	0,64	0,34	-0,15	-0,30

Джерело : складено автором

Зростання середньої суми дебіторської заборгованості підприємства з 1426780 грн. у 2020 році до 3183419 грн. у 2022 році вказує на збільшення кількості коштів, які заборговані підприємству його клієнтами чи покупцями за раніше надані товари чи послуги.

Головним причинами зниження ділової активності підприємства є погіршення ефективності управління запасами та зростання обсягу дебіторської заборгованості. Так, в 2022 році оборотність запасів порівняно з 2020 роком скоротилася на 46,53 обороти, а порівняно з 2021 роком - на 26,02 обороти. Оборотність дебіторської заборгованості на зазначені періоди відповідно скоротилися на -4,41 та зросли на 0,14. Також, тривалість операційного циклу підприємства збільшилася, особливо через зростання терміну інкасації дебіторської заборгованості. Це відображається у тому, що тривалість операційного циклу в 2022 році порівняно з 2020 роком зросла на 19,96 днів або на 59,7%, а з 2021 роком - на 0,41 дня або на 0,7%. Необхідно зазначити, що нестача вільних коштів, яка відбувається через відволікання їх у дебіторську заборгованість, не лише сповільнює процес виробництва, але й суттєво знижує рівень ділової активності підприємства.

Останніми роками тривалість фінансового циклу підприємства має негативне значення. Так, у 2020 році фінансовий цикл становив (-28,22) дня, у 2021 – (-14,81) днів, а у 2022 – (-18,78) днів. Негативне значення фінансового циклу пов'язане з перевищенням терміну оборотності кредиторської заборгованості над термінами оборотності запасів та дебіторської заборгованості.

Про зниження рівня ділової активності свідчить також збільшення періоду окупності власного капіталу та зниження коефіцієнта сталості економічного зростання за 2021-2022 роки. За 2 роки період окупності власного капіталу ТОВ «Нова Пошта» зріс на 0,83 дні, а коефіцієнт сталості економічного зростання знизився на 0,15.

Отже, на підставі наведених даних можна зробити висновок, що за два останні роки фінансовий стан підприємства з точки зору ділової активності погіршився, що пов'язано з неефективною системою управління запасами, збільшенням середнього терміну погашення кредиторської заборгованості, сповільненням оборотності кредиторської заборгованості та зростанням обсягу дебіторської заборгованості.

Ефективність роботи підприємства, що націлене на отримання прибутку у короткостроковій перспективі, а також якість управлінських рішень, що стосуються фінансової, операційної та інвестиційної діяльності підприємства, характеризує показник рентабельності. З метою аналізу показників рентабельності ТОВ «Нова Пошта» розрахуємо їх та узагальнимо у таблиці 2.8.

Дані таблиці 2.8 свідчать, що протягом 2020-2022 рр. на фоні загальної прибуткової діяльності підприємства відзначається значне покращення ефективності використання підприємством майна.

Таблиця 2.8

Аналіз показників рентабельності реалізованої продукції

Показник	2020	2021	2022	Відхилення	
				2020	2021
1	2	3	4	5	6
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) (ЧД), тис. грн.	16902857	20843502	23687034	6784177	2843532
Собівартість реалізованої продукції (С), тис. грн	- 14553161	- 16441004	- 19276532	- 4723371	- 2835528
Адміністративні витрати (АВ), тис. грн	-1797419	-2298389	-1873082	-75663	425307
Витрати на збут (ЗВ), тис. Грн	-416263	-561844	-439130	-22867	122714

1	2	3	4	5	6
Прибуток від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), тис. грн. (ПВР)	136014	1542265	2098290	1962276	556025
Повна собівартість реалізованих робіт (ПС), тис. грн.	16766843	19301237	21588744	4821901	2287507
Рентабельність продажів, % (ПВР/ЧД)*100	0,80	7,40	8,86	8,05	1,46
Рентабельність витрат, % (ПВР/ПС)*100	0,81	7,99	9,72	8,91	1,73
Витрати на 1 грн. продукції, (ПС/ЧД)*100, тис. грн.	99,20	92,60	91,14	-8,05	-1,46

Джерело : складено автором

Всі показники рентабельності реалізованої продукції ТОВ «Нова Пошта» в 2021 та 2022 рр. покращилися відносно 2020 , що пов'язано зі збільшення розміру прибутку від реалізації продукції. На рис. 2.2 зображено динаміку зміни рентабельності продажів та витрат ТОВ «Нова Пошта» за 2020-2022 рр.

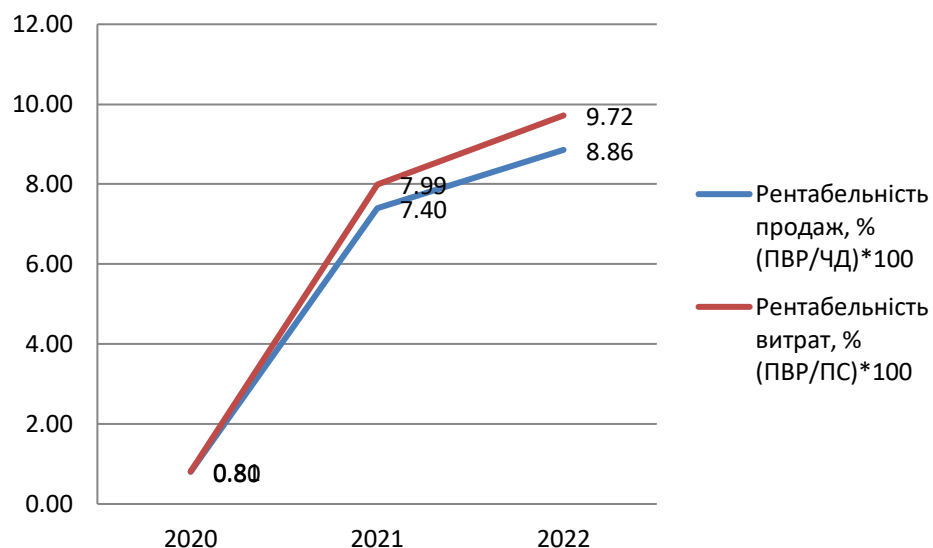

Рис. 2.2. Динаміка зміни рентабельності продаж та витрат ТОВ «Нова Пошта» за 2020-2022 рр.

Джерело : складено автором

Розрахунок основних показників рентабельності є важливою частиною аналізу рентабельності капіталу. Ці показники дають змогу оцінити, наскільки ефективно підприємство використовує свої активи та капітал для генерування прибутку. Розрахунок основних показників рентабельності ТОВ «Нова Пошта» протягом 2020-2022 рр. відображено у табл. 2.10.

Таблиця 2.10

Розрахунок основних показників рентабельності ТОВ «Нова Пошта»
протягом 2020-2022 рр.,%

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	Абсолютне відхилення 2022 р. від	
				2020 р.	2021 р.
Рентабельність активів (ROA)	0,16	0,25	0,16	-0,01	-0,10
Рентабельність власного капіталу (ROE)	0,91	0,78	0,39	0,29	0,00
Коефіцієнт рентабельності продажів за фінансовими результатами від операційної діяльності (RE)	0,06	0,12	0,09	0,03	-0,03
Рентабельність операційної діяльності (ROD)	0,07	0,08	0,11	0,03	0,03

Джерело : складено автором

Згідно з даними, відображеними у табл. 2.10 показники рентабельності підприємства за 2020-2022 рр. свідчать про нерівномірність рентабельності активів (ROA). Даний показник дещо зріс у 2021 р. до 0,25, але потім знову знизився до 0,16 в 2022 р., повернувшись до рівня 2020 р. Така тенденція відображає те, що ефективність використання активів підприємства протягом останніх трьох років не була стабільною. Також, ми бачимо зниження рентабельності власного капіталу (ROE). Показник значно знизився з 0,91 в 2020 р. до 0,39 в 2022 р.. Це є свідченням того, що підприємство стало

генерувати менше прибутку на кожну гривню, вкладену власниками. На зниження ROE могло значно вплинути підвищення витрат, адже ОВ «Нова Пошта» почало активно розвивати мережу поштаматів та закордонні відділення.

З табл. 2.10 простежується нерівномірність рентабельності продажів за фінансовими результатами від операційної діяльності (RE). Показник зріс з 0,06 в 2020 р. до 0,12 в 2021 р., але потім знизився до 0,09 в 2022 р. Отже, рентабельність продажів підприємства протягом останніх трьох років не була стабільною.

За досліджуваний період в ТОВ «Нова Пошта» було зафіксовано зростання рентабельності операційної діяльності (РОД). Показник зріс з 0,07 в 2020 р. до 0,11 в 2022 р.. Це свідчить про те, що підприємство стало генерувати більше прибутку від своєї основної діяльності.

Для кращого спостереження змін необхідно розглянути графік динаміки змін показників (рис. 2.3)

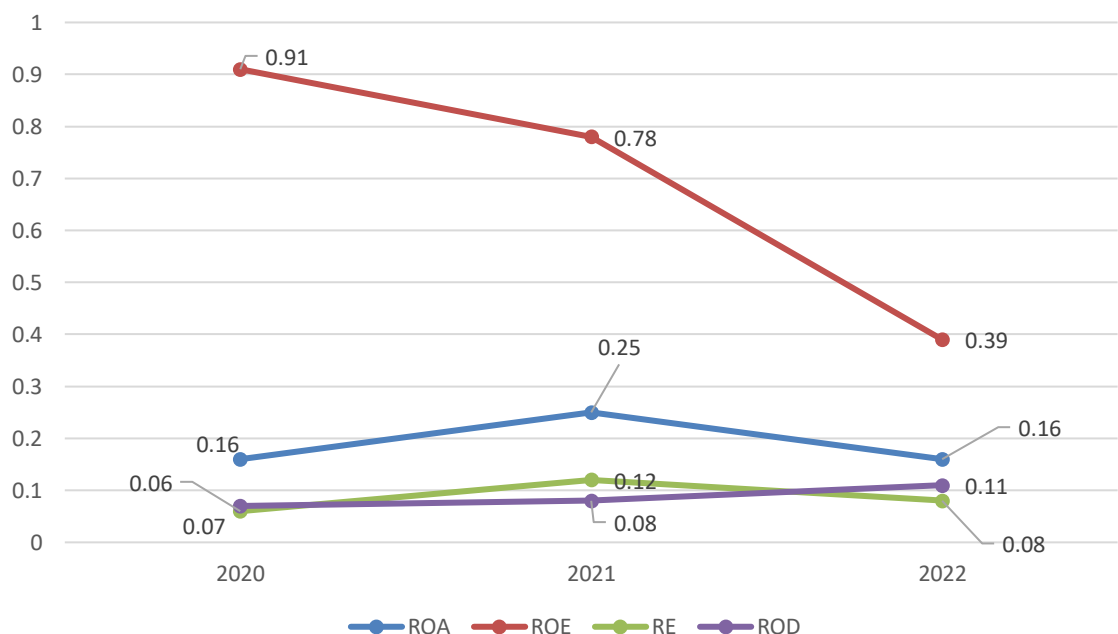

Рис. 2.3. Динаміка змін показників рентабельності ТОВ «Нова Пошта» за 2020- 2022 рр., тис. грн.

Джерело : складено автором

Отже, показники рентабельності підприємства за 2020-2022 рр. свідчать про нестабільність та певне погіршення діяльності ТОВ «Нова Пошта». У 2021 р. усі основні показники рентабельності покращились, але вже у 2022 р. відбулося їх зниження. Це пов'язано з початком повномасштабної війни у нашій країні, що негативно вплинуло як на всю економіку, так і на діяльність кожного окремого підприємства.

2.4. Розрахунок інтегрального показника комплексного аналізу фінансового стану ТОВ «Нова пошта»

Існує широкий спектр методів інтегральної аналізу фінансового стану підприємств. Інтегральна аналіз фінансового стану підприємства ґрунтується на визначенні та розрахунку комплексу показників, що охоплюють усі аспекти його діяльності та слугують основою для прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Інтегральна аналіз дає змогу виявити проблемні аспекти діяльності підприємства та розробити комплекс заходів щодо покращення використання основних засобів, трудових ресурсів, матеріалів, фінансових коштів та підвищення ефективності фінансової діяльності.

Інтегральна аналіз неможлива без ретельного вивчення та аналізу взаємодії всіх фінансових показників. Об'єднання всіх показників (фінансових показників) є необхідним, адже об'єкт моделювання потребує не лише загальних характеристик, але й систематизації його складових за певними ознаками та принципами. Інтегральна аналіз слугує фундаментом для прогнозування успішного функціонування підприємства, адже точність прогнозів ґрунтується на достовірності вхідної інформації.

Всупереч великій кількості досліджень з аналізу фінансового стану підприємств, не існує єдиного стандартизованого набору показників, методів їх розрахунку та інтерпретації, що негативно впливає на якість та точність інтегральної аналізу .

Таким чином, використовуємо метод багатofакторного дискримінантного аналізу, що дозволяє виважено оцінити вплив різних факторів на фінансовий стан підприємства та згрупувати їх у єдиний інтегральний показник.

Базовий алгоритм багатofакторної дискримінантної функції для розрахунку інтегрального показника має такий вигляд:

$$Z=a_1K_1+a_2K_2+a_3K_3+a_4K_4+a_5K_5+a_nK_n-a_0, \quad (2.2)$$

де Z – інтегральний показник фінансового стану бенефіціара;

$K_1, K_2...K_n$ - фінансові коефіцієнти, що визначаються на підставі даних фінансової звітності бенефіціара;⁻¹;

$a_1, a_2...a_n$ - параметри дискримінантної моделі, що визначаються з урахуванням вагомості та розрядності фінансових коефіцієнтів;

a_0 - вільний член дискримінантної моделі. [24].

Для ТОВ "Нова Пошта", що спеціалізується на поштовій та кур'єрській діяльності, розроблено модель для обчислення інтегрального показника фінансового стану відповідно до Наказу Міністерства фінансів України від 14 червня 2016 року № 616:

$$Z=0,07*K_2+1,27*K_3+0,32*K_6+1,98*K_8+0,04*K_9+0,04*K_{10}-0,15 \quad (2.3)$$

Розшифрування та розрахунки незалежних змінних запропонованої дискримінантної функції для ТОВ «Нова Пошта» наведене в таблиці 2.11.

Таблиця 2.11

Незалежні змінні для розрахунку коефіцієнта стійкості економічного зростання ТОВ«Нова Пошта»

Незалежна змінна	Економічна інтерпретація	Формула розрахунку	Значення на кінець року		
			2020	2021	2022
1	2	3	4	5	6
K2	проміжний коефіцієнт покриття	<u>Монетарні оборотні активи</u> <u>Поточні зобов'язання</u>	0,72	0,81	0,44
K3	коефіцієнт фінансової незалежності	<u>Власний капітал</u> <u>Валюта балансу</u>	0,30	0,33	0,41

1	2	3	4	5	6
K6	коефіцієнт рентабельності продажів за фінансовими результатами від операційної діяльності (EBIT)	<u>Фінансові результати від операційної діяльності</u> Чиста виручка від реалізації	0,06	0,12	0,09
K8	коефіцієнт рентабельності активів за чистим прибутком	<u>Чистий фінансовий результат</u> Валюта балансу	0,16	0,25	0,15
K9	коефіцієнт оборотності оборотних активів	<u>Чистий дохід від реалізації</u> Операційні оборотні активи	5,42	3,21	4,28
K10	коефіцієнт оборотності позичкового капіталу за фінансовими результатами перед оподаткуванням, фінансовими витратами та нарахуванням амортизації	<u>Фінансові результати перед оподаткуванням, фінансовими витратами та нарахуванням амортизації</u> Довгострокові та поточні зобов'язання	0,30	0,40	0,35

Джерело : складено автором

Визначимо інтегрального фінансового стану ТОВ «Нова Пошта » на кінець 2020, 2021 і 2022 років:

$$Z^{2020} = 0,07 * 0,72 + 1,27 * 0,30 + 0,32 * 0,06 + 1,98 * 0,16 + 0,04 * 5,42 + 0,04 * 0,30 - 0,15 = 0,84$$

$$Z^{2021} = 0,07 * 0,81 + 1,27 * 0,33 + 0,32 * 0,12 + 1,98 * 0,25 + 0,04 * 3,21 + 0,04 * 0,40 - 0,15 = 0,94$$

$$Z^{2022} = 0,07 * 0,44 + 1,27 * 0,41 + 0,32 * 0,09 + 1,98 * 0,15 + 0,04 * 4,28 + 0,04 * 0,35 - 0,15 = 0,91$$

Для аналізу фінансового стану підприємства, що спеціалізується на широкому спектрі логістичних та дистрибуційних послуг, рекомендується використовувати наведену дискримінантну модель. Ця модель включає в себе інтегральний показник фінансового стану, який дозволяє класифікувати позичальників за рівнем їх фінансової стійкості.

У таблиці 2.12 подана інтерпретація значень цього інтегрального показника для ТОВ "Нова Пошта", яке відображає рівень фінансового стану позичальника в залежності від виду її економічної діяльності.

Оскільки інтегральний показник фінансового стану для ТОВ "Нова Пошта" за період 2021-2022 років не перевищує значення 1,01, згідно з розглянутою дискримінантною моделлю, підприємство можна віднести до 2-го класу за рівнем фінансового стану позичальника. Це свідчить про достатній рівень спроможності виконувати свої зобов'язання та незначну ймовірність дефолту.

Таблиця 2.12

Інтерпретація значень інтегрального показника фінансового стану ТОВ
«Нова Пошта»

Види економічної діяльності	Класи за рівнем фінансового стану позичальника				
	клас 1	клас 2	клас 3	клас 4	клас 5
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність: секція Н (розділи 49–53); електрозв'язок: секція J (розділ 61)	більше ніж + 1,01	від + 1,0 до + 0,35	від + 0,34 до – 0,37	від – 0,38 до – 3,4	менше ніж – 3,5

Джерело : складено автором за [24]

Використання цієї моделі дозволяє з високим рівнем імовірності прогнозувати майбутній фінансовий стан підприємства і, відповідно, оцінювати ймовірність його фінансової неспроможності.

Отже, за інтегральним показником фінансового стану, відповідно до методики Міністерства фінансів України, ТОВ "Нова Пошта" відноситься до

2 класу за рівнем фінансового стану позичальника, що підтверджує його стабільність та надійність у погашенні фінансових зобов'язань.

Таким чином, в результаті комплексного аналізу фінансового стану на підприємстві ТОВ «Нова Пошта» можна зробити наступні висновки:

1. Валюта балансу підприємства за 2021-2022 роки збільшилась на 8454537 тис. грн. або на 115,8%, що свідчить про розширення діяльності підприємства і заслуговує позитивної оцінки. Збільшення валюти балансу в 2021-2022 рр. відбулося за рахунок зростання вартості як необоротних на 168,76%, так і оборотних активів на 26,47%. Зростання необоротних активів відбувалося більшими темпами ніж оборотних, що свідчить про зниження оборотності всього майна підприємства. Збільшення вартості оборотних активів відбулося за рахунок зростання вартості запасів і дебіторської заборгованості, що, виходячи з виду діяльності підприємства, свідчить про розширення обсягів надання транспортних послуг.

2. Зменшення питомої оборотних коштів в структурі активів підприємства за два роки на 15,41% свідчить про зниження оборотності всього майна підприємства.

3. На зростання загальної величини всіх фінансових ресурсів підприємства вплинуло збільшення джерел як власних коштів, так і позикового капіталу. Власний капітал ТОВ «Нова Пошта» за 2021-2022 рр. збільшилася на 4329168 тис. грн. або на 197,96%, а за питомою вагою - на 11,41%. Позиковий капітал за цей період збільшився на 4125369 тис.грн. або на 80,68%, а за питомою вагою зменшився на 11,41%.

4. Аналіз ліквідності балансу за 2021-2022 роки показав, що на кінець 2020, 2021 і 2022 років з 4 нерівностей не виконується три – це перша, третя та четверта нерівність. Це свідчить про те, що баланс є неліквідним. Невиконання першої нерівності, свідчить про нестачу високоліквідних коштів для погашення найбільш строкових зобов'язань. Невиконання третьої нерівності, свідчить про те, що у подальшому майбутньому підприємство не буде

платоспроможним. Невиконання четвертої нерівності говорить про те, що у ТОВ «Нова Пошта» відсутній власний оборотний капітал. Виявлено, що на кінець 2020-2022 рр. підприємство ТОВ «Нова Пошта» має неліквідний баланс, є неплатоспроможним.

5. Показник загальної платоспроможності ТОВ "Нова Пошта" в 2021 році зріс на 5,12%, однак в 2022 році цей показник зменшився на 34,64%. В цілому за 2021-2022 роки показник зменшився на 31,3%. Це означає, що платоспроможність підприємства знизилася і структура його активів і пасивів погіршилася.

6. Протягом досліджуваного періоду деякі коефіцієнти ліквідності нижчі за нормативні значення: коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнта загальної ліквідності та коефіцієнта співвідношення активів, тобто ТОВ «Нова Пошта» не є неплатоспроможним.

7. Показник поточної платоспроможності має негативне значення протягом 2020-2022 років. Це свідчить про поточну неплатоспроможність підприємства як на кінець 2020 року, 2021 року, так і на кінець 2022 року.

8. Аналіз показників фінансової стійкості виявив, що ТОВ «Нова Пошта» демонструє позитивну тенденцію щодо збільшення коефіцієнта незалежності (автономії) та коефіцієнта фінансової стійкості. Проте більшість показників все ще не досягають оптимальних значень. Також, було виявлено, що підприємство значною мірою залежить від залучених коштів. При цьому власних оборотних коштів недостатньо для покриття поточних зобов'язань та запасів. Здатність ТОВ «Нова Пошта» покривати відсотки за користування позиковими коштами є нестабільна.

9. На низький рівень ділової активності підприємства вказує, перш за все, уповільнення оборотності капіталу на 1,09 оборотів відносно 2020 року та на 0,38 оборотів порівняно з 2021 роком. Такі зміни свідчать про неефективність вкладення фінансових ресурсів у формування активів. Про зниження рівня ділової активності свідчить також збільшення періоду окупності власного капіталу та зниження коефіцієнта сталості економічного зростання за 2021-

2022 роки. За 2 роки період окупності власного капіталу ТОВ «Нова Пошта» зріс на 0,83 дні, а коефіцієнт сталості економічного зростання знизився на 0,15.

10. Показники рентабельності підприємства за 2020-2022 рр. свідчать про нестабільність та певне погіршення діяльності ТОВ «Нова Пошта». У 2021 р. усі основні показники рентабельності покращились, але вже у 2022 р. відбулося їх зниження. Це пов'язано з початком повномасштабної війни у нашій країні, що негативно вплинуло як на всю економіку, так і на діяльність кожного окремого підприємства.

11. Інтегральний показник фінансового стану для ТОВ "Нова Пошта" за період 2021-2022 років перевищує значення 1,01, згідно з розглянутою дискримінантною моделлю, підприємство можна віднести до 2-го класу за рівнем фінансового стану позичальника. Це свідчить про достатній рівень спроможності виконувати свої зобов'язання та незначну ймовірність дефолту.

Таким чином, підприємству ТОВ «Нова Пошта» потрібно провести антикризові заходи щодо підвищення ліквідності, платоспроможності і фінансової стійкості.

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБКА ШЛЯХІВ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ «НОВА ПОШТА»

3.1. Шляхи покращення фінансового стану ТОВ «НОВА ПОШТА» на основі результатів його комплексної аналізу

На основі комплексного аналізу фінансового стану підприємства ТОВ «Нова Пошта» в 2021-2022 рр., проведеного в розділі 2, можна запропонувати шляхи покращення його фінансового стану.

Для збільшення прибутку ТОВ «Нова Пошта» слід зосередитися на розвитку ефективних маркетингових та збутових стратегій. Зокрема, варто активно просувати додаткові послуги та розширювати асортимент продукції, що дозволить компанії зайняти провідні позиції на ринку та задовольнити потреби більшої кількості клієнтів. Це може включати:

- розширення обсягу поточних послуг. Наприклад, пропонувати більш швидкі варіанти доставки, розширити географію доставки, збільшити максимальну вагу та габарити дозволених до перевезення вантажів;

- впровадження нових послуг. Наприклад, послуги з упаковки та маркування товарів, доставка товарів з інтернет-магазинів, міжнародні перевезення, послуги з зберігання та страхування товарів;

- адаптація зарубіжних практик до українського ринку. Вивчення досвіду успішних логістичних компаній в інших країнах та впровадження найкращих практик з урахуванням специфіки українського ринку.

Зважаючи на актуальні потреби ринку та можливості ТОВ «Нова Пошта», однією з найбільш доцільних ідей щодо розширення спектру послуг може стати створення комплексної послуги з доставки меблів та побутової техніки. Ця послуга може включати:

- доставку меблів та побутової техніки з магазинів або складів додому до клієнта;

- занос меблів у квартиру, підйом на поверх;

Переваги цієї послуги для ТОВ «Нова Пошта»

- завдяки комплексному підходу до доставки меблів та побутової техніки ТОВ «Нова Пошта» може запропонувати клієнтам більш вигідні ціни та привабливі умови, що призведе до збільшення обсягу продажів послуг;

- завдяки комплексному обслуговуванню ТОВ «Нова Пошта» може звільнити клієнтів від необхідності самостійно доставляти та заносити меблі та техніку, що збільшить їх задоволеність та лояльність до компанії.

Ця ідея може бути реалізована шляхом:

- укладення партнерських угод з магазинами меблів та побутової техніки;

- розробки маркетингової стратегії для просування нової послуги.

Крім того, розширення надання послуг за кордоном сприятиме отриманню додаткового прибутку, дозволяючи компанії виходити на нові ринки та задовольняти потреби міжнародних клієнтів. Наразі до мережі відділень організації у Європі входять: Великобританія, Естонія, Іспанія, Італія, Латвія, Литва, Молдова, Німеччина, Польща, Румунія, Словаччина, Угорщина, Чехія.

На нашу думку, доцільним є відкриття відділень в Австрії. Адже це розвинена країна з високим рівнем життя та стабільним економічним кліматом. ВВП на душу населення в Австрії є одним з найвищих у Європі. Важливим фактом є те, що у країні проживає близько 9 млн. осіб, що робить її потенційно вигідним ринком для ТОВ «Нова Пошта». Австрія має розвинену торгову мережу та сильні зв'язки з сусідніми країнами, що може сприяти зростанню попиту на послуги організації. Також в Австрії проживає значна кількість українців та інших східноєвропейців, які потенційно можуть стати клієнтами ТОВ «Нова Пошта». Рівень проникнення інтернету в Австрії

дуже високий, що робить можливим використання онлайн-платформ організації для залучення клієнтів.

На основі проведеного аналізу нами було визначено, що на ринку поштових послуг Австрії присутні як місцеві, так і міжнародні компанії. Проте, ТОВ «Нова Пошта» має ряд конкурентних переваг, таких як доступні ціни, широка мережа відділень та високий рівень обслуговування.

ТОВ «Нова Пошта» рекомендується відкривати відділення в великих містах Австрії, де проживає більша кількість потенційних клієнтів. Також важливо звернути увагу на транспортну інфраструктуру та доступність. Склади в Австрії повинні бути розташовані в зручних місцях, які забезпечують швидкий доступ до транспортних магістралей. Також важливо врахувати вартість оренди та площу складських приміщень.

Цільовою аудиторією ТОВ «Нова Пошта» в Австрії повинні стати українці та інші східноєвропейці, які проживають в країні, а також місцеві жителі, які шукають доступні та якісні послуги з доставки.

Також, ТОВ «Нова Пошта» буде необхідно набрати та навчити персонал для роботи в Австрії. Персонал повинен володіти німецькою мовою та мати досвід роботи в сфері логістики та обслуговування клієнтів. Необхідно придбати або орендувати транспортні засоби для доставки посилок в Австрії. Вони повинні відповідати вимогам місцевого законодавства та бути в хорошому технічному стані.

Для здійснення ефективної роботи в Австрії ТОВ «Нова Пошта» буде необхідно впровадити свою систему інформаційних технологій або адаптувати існуючу до вимог місцевого законодавства. Систем інформаційних технологій повинна забезпечувати ефективне управління замовленнями та їх відстеження.

ТОВ «Нова Пошта» буде необхідно зареєструвати свою діяльність в Австрії та отримати необхідні ліцензії та дозволи. Адже компанія повинна дотримуватися вимог місцевого законодавства про працю, бухгалтерський облік та податки.

Отже, для розширення надання послуг в Австрії ТОВ «Нова Пошта» буде необхідно зробити інвестиції, орієнтовна сума яких відображена у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Орієнтовна сума інвестицій, необхідних ТОВ «Нова Пошта» для початку роботи в Австрії

Стаття витрат	Сума, грн
Відкриття відділень	
Оренда приміщень	4200000
Ремонт	2100000
Оснащення (меблі, комп'ютери, тощо)	840000
Закупівля транспортних засобів	
Автомобілі	8400000
Фургони	6300000
Набір та навчання персоналу	
Зарплата за перші 3 місяці	4200000
Навчання	840000
Реклама та маркетинг	
Розробка маркетингової стратегії	1260000
Реклама в ЗМІ та Інтернеті	2100000
Участь у виставках та ярмарках	420000
Інші витрати	
Юридичні послуги	420000
Бухгалтерські послуги	210000
Страховання	210000
Разом	36260000

Джерело : складено автором

Очікувані доходи від надання послуг в Австрії будуть залежати від кількості клієнтів, обсягу перевезень та цін на послуги. Проте, з урахуванням вищезазначених факторів можна очікувати, що ТОВ «Нова Пошта» зможе отримати прибуток від своєї діяльності в Австрії вже протягом кількох років.

Але варто враховувати й ризики, які очікуватимуть підприємство при відкритті відділень в новій країні. Їх узагальнено у табл. 3.2.

Врахування цих ризиків при розширенні надання послуг в Австрії ТОВ «Нова Пошта» зможе збільшити обсяг доходів та прибутку.

Ризики розширення надання послуг ТОВ «Нова Пошта» в Австрії

Тип ризику	Опис	Можливі наслідки
Економічні ризики	Зміна економічної ситуації в Австрії	Зниження попиту на послуги, втрата доходів, збільшення витрат
	Зростання конкуренції	Зниження цін, втрата клієнтів
Юридичні ризики	Зміни в законодавстві Австрії	Збільшення витрат, зміна податкового обкладення
	Судові спори	Пошкодження репутації, фінансові втрати
Операційні ризики	Перебої в роботі транспортної системи	Затримки доставки, втрата клієнтів, збитки
	Недоліки в роботі системи інформаційних технологій	Втрата даних, фінансових коштів, шкода іміджу, втрата клієнтів
Фінансові ризики	Недостатнє фінансування проекту	Зупинка проекту, нерентабельність
	Неправильна аналіз витрат	Збільшення витрат, збитки

Джерело : складено автором

Повернення українців із-за кордону також позитивно впливає на збільшення попиту на послуги ТОВ «Нова Пошта». Це, у свою чергу, призводить до зростання прибутку компанії, відкриваючи нові можливості для розвитку та зміцнення позицій на ринку. Крім того, повернення українців з-за кордону призводить до збільшення обсягів міжнародних відправлень ТОВ «Нова Пошта», що позитивно впливає на його доходи та рентабельність.

Для зменшення витрат можна запропонувати оптимізацію внутрішніх логістичних процесів. Хоча компанія володіє власною мережею складів, відділень та транспортних засобів, вона також співпрацює з зовнішніми логістичними компаніями для виконання певних завдань. Проте витрати на послуги зовнішніх логістичних компаній можуть бути значно вищими, ніж витрати на власну логістичну систему. Ця ситуація може призвести до непередбачуваних витрат для ТОВ "Нова Пошта", особливо враховуючи можливі зміни тарифів на послуги зовнішніх постачальників. Завдяки власній логістичній інфраструктурі, компанія може ефективніше контролювати процеси та оптимізувати витрати. Такий підхід дозволить підприємству

знизити залежність від зовнішніх постачальників, зменшити ризики непередбачуваних витрат та підвищити ефективність ведення бізнесу.

Для зменшення дебіторської заборгованості ТОВ «Нова Пошта» можна запропонувати наступну стратегію: оскільки замовники послуг здійснюють передплату, варто запровадити систему знижок за передоплату послуг залежно від суми. Наприклад, якщо клієнт робить повну передплату, ТОВ «Нова Пошта» надаватиме йому знижку в розмірі 2%, а при частковій оплаті – 1%. Для стимулювання частого користування можна запровадити накопичувальну систему знижок, де відсоток знижки зростатиме при досягненні певної суми. Таким чином, підприємство зменшуватиме дебіторську заборгованість, що сприятиме збільшенню його платоспроможності та ліквідності.

Одним із шляхів покращення фінансового стану ТОВ «Нова Пошта» є забезпечення якісно побудованого обліку, цілеспрямованого планування, інтеграції підприємства в навколишнє середовище та високоефективного контролю. Проведений нами аналіз фінансового стану підприємства показав, що протягом усього досліджуваного періоду ТОВ «Нова Пошта» має абсолютно нестійкий фінансовий стан. Це зумовлено тим, що внутрішні резерви підприємства розкриваються лише за умов якісного обліку, цілеспрямованого планування та ефективного контролю. Впровадження цих заходів сприятиме стабілізації фінансового стану та підвищенню ефективності діяльності компанії.

Покращення фінансового стану можна досягти в результаті впровадження системи економічної безпеки (СЕБ) та її моніторингу на дослідженому підприємстві.

На новостворену СЕБ буде покладено систематичне здійснення контролю та аналізу діяльності ТОВ «Нова Пошта». До складу СЕБ, на наш погляд доцільно включити наступних фахівців: фахівець з економічної безпеки, юрист, спеціаліст з інформаційної безпеки. Нами було розроблено

розподіл завдань, прав і відповідальності в процесі здійснення контролю та аналізу фінансового стану фахівцями СЕБ (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Розподіл завдань, прав і відповідальності в процесі здійснення
контролю та аналізу фінансового стану

Завдання	Права	Відповідальність
1. Збір та аналіз фінансової інформації	- Отримувати доступ до фінансової інформації ТОВ «Нова Пошта»; - Здійснювати аналіз фінансової звітності; - Запитувати пояснення щодо фінансових показників у відповідних підрозділів	- Забезпечити своєчасне та якісне збирання та аналіз фінансової інформації; - Надати керівництву ТОВ «Нова Пошта» обґрунтовані висновки щодо фінансового стану підприємства; - Розробити рекомендації щодо покращення фінансового стану підприємства.
2. Контроль за виконанням бюджету	- Моніторити виконання бюджету ТОВ «Нова Пошта»; - Виявляти відхилення від бюджетних показників; - Запитувати пояснення щодо відхилень від бюджетних показників у відповідних підрозділів	- Забезпечити контроль за виконанням бюджету ТОВ «Нова Пошта»; - Виявити та усунути причини відхилень від бюджетних показників; - Розробити заходи щодо покращення бюджетної дисципліни.
3. Аналіз фінансових ризиків	- Ідентифікувати фінансові ризики, з якими стикається ТОВ «Нова Пошта»; - Оцінювати ймовірність та наслідки реалізації фінансових ризиків; - Розробляти заходи щодо мінімізації фінансових ризиків	- Забезпечити своєчасне та якісне проведення аналізу фінансових ризиків; - Надати керівництву ТОВ «Нова Пошта» інформацію про фінансові ризики, з якими стикається підприємство; - Розробити заходи щодо захисту підприємства від фінансових ризиків.
4. Проведення аудиту фінансової діяльності	- Здійснювати аудиторські перевірки фінансової діяльності ТОВ «Нова Пошта»; - Виявляти порушення фінансового законодавства; - Складати аудиторські звіти	- Забезпечити проведення об'єктивного та неупередженого аудиту фінансової діяльності ТОВ «Нова Пошта»; - Виявити та усунути порушення фінансового законодавства; - Надати керівництву ТОВ «Нова Пошта» рекомендації щодо покращення фінансової діяльності.
5. Підготовка звіту про фінансовий стан	- Складати звіт про фінансовий стан ТОВ «Нова Пошта»; - Надавати звіт керівництву ТОВ «Нова Пошта».	- Забезпечити своєчасне та якісне складання звіту про фінансовий стан ТОВ «Нова Пошта»; - Надати керівництву ТОВ «Нова Пошта» обґрунтовану та достовірну інформацію про фінансовий стан підприємства.

Джерело : складено автором

Для забезпечення ефективності функціонування новоствореного відділу пропонуємо в основі його діяльності закласти такий інструмент, як KPI (Key Performance Indicators) – ключові показники ефективності.

Для розробки системи KPI в ТОВ «Нова Пошта» нами було визначено важливі показники та їх цільове значення, що має бути досягнуто. Ознайомитися з ними можна у табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Рекомендовані показники KPI для оцінювання діяльності СЕБ

Показник	Опис	Цільове значення
1. Кількість виявлених та запобіжних фінансових ризиків	Цей показник відображає ефективність роботи СЕБ щодо ідентифікації та нейтралізації фінансових загроз.	Зменшити кількість фінансових ризиків на 20% протягом року
2. Розмір заощаджених коштів	Цей показник демонструє економічну вигоду від роботи СЕБ.	Заощадити 10% від бюджету ТОВ «Нова Пошта» протягом року за рахунок запобігання фінансовим втратам.
3. Рівень виконання заходів з економічної безпеки	Цей показник свідчить про дисциплінованість та відповідальність співробітників СЕБ.	100% виконання заходів з економічної безпеки, запланованих на квартал.
4. Рівень задоволеності керівництва ТОВ «Нова Пошта» діяльністю СЕБ	Цей показник відображає суб'єктивну оцінку ефективності роботи СЕБ.	90% керівництва ТОВ «Нова Пошта» задоволено діяльністю СЕБ
5. Кількість проведених навчальних заходів з питань економічної безпеки для персоналу ТОВ «Нова Пошта»	Цей показник свідчить про рівень обізнаності персоналу ТОВ «Нова Пошта» з питань економічної безпеки.	Провести 4 навчальних заходи з питань економічної безпеки для персоналу ТОВ «Нова Пошта» протягом року.

Джерело : складено автором

Використання даного інструменту для новоствореної СЕБ ТОВ «Нова Пошта» дозволить чітко сформулювати цілі покращення фінансового стану, оцінювати результати та приймати кращі рішення щодо підвищення ефективності діяльності організації.

3.2 Прогнозування фінансової звітності підприємства

З метою реалізації запропонованих заходів щодо підвищення фінансової стійкості ТОВ «Нова Пошта» – здійснимо прогнозування фінансової звітності цього підприємства.

Прогнозована фінансова звітність включає: Звіт про фінансовий стан (Баланс); Звіт про прибутки і збитки (фінансові результати); звіт про рух грошових коштів.

Процес підготовки фінансових звітів поділяють на декілька етапів [30]:

1. Прогнозування доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

2. Підготовка прогнозного звіту про фінансові результати, кожна стаття якого збільшується залежно від відсотку зростання обсягу реалізації продукції. Мета його складання – визначення показника «доповнення до нерозподіленого прибутку»;

3. Коригування власного капіталу (у прогнозованому балансі) на величину «доповнення до нерозподіленого прибутку». Інші статті балансу можуть прогнозуватися індивідуально або залежно від зміни обсягів реалізації;

4. Розрахунок показника «додатково необхідні фонди» та розподіл його величини між статтями балансу.

Найчастіше при складанні прогнозованого звіту про фінансові результати використовують метод відсотку від продажу. При його застосуванні статті звіту (крім тих, що не залежать від зміни продажу) перераховують на однаковий відсоток збільшення (зменшення) показника доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг). З цією метою їх класифікують на автоматично утворені і регульовані [30].

Автоматично утворені статті змінюються пропорційно обсягу продажів. До них відносять дохід від реалізації, собівартість реалізованої продукції, операційні доходи і витрати.

Регульовані статті утворюються незалежно від обсягу продажів, для їх кількісного визначення використовують інші методи. Серед них виділяють фінансові доходи і витрати, інші доходи і витрати.

Доповнення до нерозподіленого прибутку додається до статті «Нерозподілений прибуток (непокриті збитки)» при складанні прогнозного балансу [30].

Побудуємо звіт про фінансові результати ТОВ «Нова Пошта» на 2023 рік (табл. 3.1).

При цьому врахуємо деякі припущення:

1. Середньорічний темп зростання чистого доходу від реалізації буде становити 10%.

2. Суму витрат, які включені до собівартості реалізованої продукції, у розрахунку на 1 грн. чистого доходу від реалізації підприємство має можливість знизити у 2023 році на 5 копійки, за рахунок скорочення відносної економії витрат на оплату праці.

Собівартість на 1 грн. чистого доходу в 2022 році = Собівартість реалізованої продукції в 2022 р./ Чистий дохід від реалізації продукції = $19276532 / 23687034 = 0,81$. Собівартість продукції в 2023 році на 1 грн. чистого доходу знижуємо з 81 до 76 коп. Тоді:

Собівартість реалізованої продукції в 2023 р. (прогнозна) = (Собівартість на 1 грн. чистого доходу в 2022 році - 0,05)* Чистий дохід від реалізації продукції в 2023р. = $(0,81-0,05)*26055737 = 19802360$ (тис.грн.).

2. Адміністративні витрати підприємство планує скоротити з 7,06% до 7,0 % доходу від реалізації. Є можливість скорочення витрат на зв'язок, відрядження робітників апарату управління, утримання приміщень.

3. Витрати на збут збільшуємо на 10% відносно 2022 року.

4. Інші операційні доходи залишимо на рівні 2022 року.

Фінансовий результат до оподаткування = Разом доходи – Разом витрат = 4038584 (тис.грн.).

Податок на прибуток складає 18% від фінансового результату до оподаткування, тобто: $0,18 * 4038584 = 726945$ (тис.грн.).

Чистий фінансовий результат (чистий прибуток) буде дорівнювати 3311639 (тис.грн.).

Прогнозований звіт про фінансові результати підприємства на 2023 рік надано в табл. 3.5.

Таблиця 3.5

Прогнозований звіт про фінансові результати

ТОВ «Нова Пошта» на 2023 р.

Статті (тис.грн.)	Рядок	2022рік	Прогноз	2023 рік
1	2	3	4	5
1. Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	23687034	Збільшення на 10 %	26055737
2. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	- 19276532	Зменшення на 5 коп.	-19802360
3. Валовий прибуток	2090	4410502	-	6253377
4. Інші операційні доходи	2120	696168		696168
5. Адміністративні витрати	2130	-1673172	До 7% від виручки	-1823902
6. Витрати на збут	2150	-439130	Збільш.на 10%	-483043
7. Інші операційні витрати	2180	-463951	-	-463951
8. Фінансові результати від операційної діяльності (р.3+р.4-р.5-р.6-р.7):	2190	2530417	-	4178649
9. Дохід від участі в капіталі	2200	0	-	0
10. Інші фінансові доходи	2220	1138698	-	1138698
11. Інші доходи	2240	0	-	0
12. Фінансові витрати	2250	-887690	-	-887690
13. Втрати від участі в капіталі	2255	0	-	0
14. Інші витрати	2270	-391073	-	-391073
15. Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування (р.8+р.9+р.10+р.11-р.12-р.13-р.14)	2290	2390352	-	4038584
16. Податок на прибуток від звичайної діяльності	2300	-254392	-	-726945
17. Чистий прибуток (збиток)	2350	2135960	-	3311639

Джерело : складено автором

На підставі табл. 3.5 можна зробити наступний висновок – за рахунок виконання припущень щодо збільшення доходу від реалізації на 10 %, зниження суми витрат, які включені до собівартості реалізованої продукції, у розрахунку на 1 грн. виручки від реалізації на 5 коп. та скорочення частки адміністративних витрат, ситуація на підприємстві може помітно покращитися, чистий прибуток збільшиться майже в 1,5 рази.

Прогнозований звіт про фінансові результати є основою для складання балансу на майбутні періоди. Якщо при складанні прогнозованого звіту про фінансові результати був використаний метод відсотку від продажу, то цей метод доцільно застосовувати і при побудові балансу, тобто при зростанні обсягів реалізації та ефективному використанні ресурсів пропорційно повинна зростати і сума за статтями балансу: запаси, дебіторська заборгованість, грошові кошти. Метод відсотку від продажу застосовують для складання чорнового варіанту прогнозованого балансу [30].

Статті прогнозованого балансу прийнято класифікувати залежно від обсягів продажу на автоматично утворені і регульовані.

До автоматично утворених відносять [30]:

- необоротні активи;
- оборотні активи;
- витрати майбутніх періодів;
- поточні зобов'язання;
- доходи майбутніх періодів.

Звідси регульовані статті — це:

- довгострокові фінансові інвестиції;
- власний капітал (за виключенням нерозподіленого прибутку);
- нерозподілений прибуток (непокриті збитки), які утворилися за рахунок додавання доповнення до нерозподіленого прибутку із звіту про фінансові результати;
- забезпечення наступних витрат і платежів;
- довгострокові зобов'язання.

Така класифікація може зазнавати змін відповідно до певної ситуації.

Саме регульовані статті використовують при розподілі додатково необхідних фондів, які визначають потребу у джерелах фінансування або їх надлишок на дату складання прогнозованого балансу. Для цього необхідно порівняти валюту активу і пасиву прогнозованого балансу, яка майже завжди не буде тотожною.

Якщо у прогнозованому балансі вартість майна підприємства перевищує вартість капіталу ($A > П$), то ця сума свідчить про додаткову потребу у фінансуванні за рахунок збільшення або власного капіталу, або залучення довгострокових, короткострокових зобов'язань. Якщо $A < П$, то у прогнозованому балансі збільшують статті, у першу чергу, оборотних активів. Зазвичай, коригування підлягають суми за статтею «грошові кошти та їх еквіваленти».

Для складання прогнозованого балансу врахуємо наступні пропозиції:

1. З метою погашення дебіторської та кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги планується скоротити строки погашення відповідно на 5 та 3 дні.

2. Для оптимізації фінансових зобов'язань передбачається погасити 30% довгострокових зобов'язань та короткострокових кредитів.

Прогнозований баланс підприємства станом на 31.12.2023 року представлений у табл. 3.6.

У прогнозованому балансі перший варіант прогнозу дозволяє визначити величину додатково необхідних фондів (ДНФ), яка в другому прогнозі має бути розподілена між статтями балансу.

За результатами розрахунків, пасив балансу після першого етапу прогнозування перевищує актив на 1125508 тис. грн. Для того щоб збалансувати актив і пасив, необхідно розподілити суми ДНФ, збільшуючи статтю «Грошові кошти та поточні фінансові інвестиції».

Коригування прогнозного балансу може здійснюватися за показниками оборотності, які розраховуються за поточний рік.

Прогнозний баланс ТОВ «Нова Пошта» на 31.12.2023 року

Статті, тис.грн.	На 31.12. 2021 року	прогноз	На 31.12.2023року				
			1-й прогноз	ДНФ	2-й прогноз	Додатко ві умови	Остато- чний прогноз
					(4+5)		
Основні засоби	12319191		12319191		12319191		12319191
Запаси							
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	422156	Збільш. на 10%	464372		464371,6		464371,6
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	2254554	Збільш. на 10%	2480009		2480009	Зменш. на 5 днів	2118124
Грошові кошти в поточні фінансові інвестиції	746785	—	746785	1125508	1872293	144754	2017047
Інші оборотні активи	12234	—	12234		12234		12234
Баланс	15754920		16022591		17148099		16930968
Зареєстрований на інші види капіталів	31955	—	31955		31955		31955
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	6484117	Збільш. на ЧП за 2023р.	9795756		9795756		9795756
Довгострокові зобов'язання	3787630	Погаси-ти 30%	2651341		2651341		2651341
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1259484	Збільш. на 10%	1385432		1385432	Зменш. на 3 днів	1168301
Поточні зобов'язання за розрахунками							
Інші поточні зобов'язання							
Поточні кред. заборг-сть за довгостроков.зобов.	1747003	Зменш. на 10%	1572303		1572303		1572302,7
Короткострокові кредити	2444731	Погаси-ти 30%	1711312		1711312		1711312
Баланс	15754920		17148099		17148099		16930968
ДНФ	0		-1125508		0		0

Джерело : складено автором

Прогнозування дебіторської заборгованості проводиться на основі її аналізу за попередні періоди та ситуації, що склалася на ринку послуг. З цією

метою використовують показники оборотності. У звітному 2022 році термін погашення коштів дебіторами становив: $\frac{2254554 \cdot 360}{23687034} = 34$ (днів)

З метою скорочення дебіторської заборгованості прогнозується скоротити цей термін на 5 днів. Тоді прогнозована дебіторська заборгованість становитиме:

$$\frac{26055737 \cdot (34 - 5)}{360} = 2098934 \text{ (тис.грн.)}$$

Для зменшення кредиторської заборгованості термін відстрочки оплати за товари, роботи, послуги скорочується на 3 дні, що призведе до наступних коригувань кредиторської заборгованості товарного характеру.

У звітному 2022 році термін погашення кредиторської заборгованості за товари, роботи, послуги становив: $\frac{1259484 \cdot 360}{23687034} = 19$ (днів)

Визначимо прогнозований залишок кредиторської заборгованості товарного характеру: $\frac{1259484 \cdot (19 - 3)}{360} = 55977$ (тис.грн.)

В табл. 3.2 представлений відкоригований баланс підприємства з урахуванням управлінських рішень та можливості використання внутрішніх резервів. Для досягнення рівноваги між активом і пасивом балансу на величину від'ємного ДНФ прийнято рішення збільшити розмір поточних зобов'язань за розрахунками на 144754 тис.грн.

Аналіз фінансової стану підприємства за даними прогнозних балансів подана в табл. 3.7.

Таблиця 3.7

Аналіз фінансових показників діяльності ТОВ «Нова Пошта» за даними прогнозованих балансів

Показники	На 31.12.2022	На 31.12.2023року		Відхилення (+,-) від:	
		2-й прогноз	Остат. прогноз	2-го прогнозу	Остат. прогнозу
1	2	3	4	5= 3-2	6=4-2
Необоротні активи (тис.грн.)	1231919 1	1231919 1	12319191	0	0
Оборотні активи (тис.грн.)	3435729	4828908	4611777	0	1176047,7

1	2	3	4	5= 3-2	6=4-2
Грошові кошти (тис.грн.)	746785	1872293	2017047	0	1270262
Власний капітал (тис.грн.)	6 516 072	9 827 711	9 827 711	0	3 311 639
У тому числі:					
- власний оборотний капітал	-5 803 119	-2 491 480	-2 491 480	0	3 311 639
Позиковий капітал (тис.грн.)	9 238 848	7 320 388	7 103 257	0	-2135591
У тому числі:				0	
- поточні зобов'язання	5451218	4669047	4451916	0	-999302,3
Коефіцієнти:					
автономії	0,41	0,57	0,58	0	0,17
фінансування	1,42	0,74	0,72	0	-0,70
фінансової стійкості	0,71	1,34	1,38	0	0,68
абсолютної ліквідності	0,14	0,40	0,45	0	0,32
загальної ліквідності	0,63	1,03	1,04	0	0,41
швидкої ліквідності	0,55	0,93	1,04	0	0,48
співвідношення кредиторської і дебіторської заборгованості	2,40	1,87	2,10	0	-0,30
співвідношення активів	0,28	0,39	0,37	0	0,10
забезпеченості оборотних активів	-1,69	-0,52	-0,54	0	1,15
Оборотність капіталу, днів	66	57	56	0	-9,97

Розраховані показники свідчать, що при дотриманні прийнятих рішень ТОВ «Нова Пошта» значно покращить свій фінансовий стан, зокрема:

- позитивним є збільшення власного капіталу за рахунок отримання прибутку в сумі 3 311 639 тис.грн.;

- всі показники ліквідності: коефіцієнти абсолютної, швидкої та загальної ліквідності досягнуть оптимального значення, що свідчить про підвищення ліквідності і платоспроможності підприємства;

- позитивним моментом слід вважати збільшення коефіцієнта автономії, що свідчить про підвищення фінансової стійкості підприємства;

- підвищиться значення коефіцієнта співвідношення активів, що є досить актуальним для підприємства, оскільки засвідчує про зміни в структурі майна у бік збільшення питомої ваги мобільних активів;

- збільшиться коефіцієнт автономії з 0,41 до 0,58, що свідчить про зростання питомої ваги власного капіталу в загальній вартості капіталу до 58% і відповідно про підвищення фінансової стійкості підприємства;

- збільшиться коефіцієнт фінансової стійкості з 0,71 до 1,38 , досягнувши оптимального значення;

- коефіцієнт співвідношення кредиторської і дебіторської заборгованості знизиться, що свідчить про підвищення платоспроможності підприємства;

- в 2022 році підвищиться ефективність використання сукупних активів (капіталу) підприємства. Якщо в 2022 році для здійснення одного повного обороту сукупних активів підприємству необхідно було 66 днів, то у прогнозованому періоді – 56 днів, що на 10 днів менше.

Таким чином, прогнозування фінансової звітності ТОВ «Нова Пошта» на 2023 рік вказує на можливість підвищення фінансової стійкості, ліквідності і платоспроможності підприємства.

РОЗДІЛ 4

ОХОРОНА ПРАЦІ

Охорона праці є невід'ємною складовою безпеки життєдіяльності та важливим фактором, що визначає якість робочого середовища.

У статті 1 Закону України «Про охорону праці» визначено, що охорона праці – це система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних і лікувально-профілактичних заходів та засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності. [32]

Головною метою охорони праці є забезпечення безпеки та здоров'я працівників шляхом запобігання можливим ризикам та негативним наслідкам, що можуть виникнути під час виконання роботи.

В якості об'єкта дослідження взято головний офіс ТОВ «Нова Пошта», розташований у місті Київ за адресою: Столичне шосе, будинок 103, БЦ «Європа». Головний офіс здійснює координацію фінансових, адміністративних та операційних процесів та займає площу приблизно 100 м², а кількість співробітників становить понад 40 осіб.

Загальна характеристика потенційно шкідливих і небезпечних факторів.

1. Освітлення. Освітлення поділяється на кілька складових. Природне освітлення надходить через вікна і відбивається від поверхонь, забезпечуючи приємне та натуральне світло, що знижує втомленість та покращує настрій працівників завдяки природному джерелу світла.

Штучне освітлення представлене різними типами ламп: накаливальними, газорозрядними та світлодіодними лампи, які забезпечують необхідний рівень освітленості приміщення у вечірні та погодні затемнені дні, а також вносить додатковий комфорт до робочого середовища.

Використання комбінованої системи освітлення дозволяє точно регулювати яскравість та напрямок світла, щоб забезпечити оптимальні умови для концентрації та продуктивної роботи працівників.

Освітлення має відповідати встановленим нормативам, характеру зорової виробничої діяльності та [14] :

1. Забезпечувати достатню рівнозміненість, постійність освітлення, відсутність умов переадаптації органів зору.
2. Не створювати сліпучої дії від джерела світла і предметів, що знаходяться в полі зору.
3. Не створювати на робочих поверхнях різких та глибоких тіней, бути рівномірним на площині, що освітлюється.

Загальна освітленість робочих місць для офісів з комп'ютерами є рівень 200-300 люксів, що забезпечує достатню яскравість для роботи за комп'ютером, зменшуючи втомленість очей та підвищуючи продуктивність працівників.

2.Вентеляція - це організований і регульований повітрообмін, що забезпечує видалення з приміщення забрудненого повітря і подавання на його місце свіжого. Задачею вентиляції є забезпечення чистоти повітря та заданих метеорологічних умов у виробничих приміщеннях. [11]

Природна вентиляція може бути неорганізованою та організованою. Неорганізована природна вентиляція (інфільтрація) здійснюється зміною повітря в приміщеннях через нещільності в елементах будівельних конструкцій завдяки різниці тиску зовні й усередині приміщення. Організована природна вентиляція (аерація) може бути витяжна без організованого припливу повітря (канална аерація) і витяжна з організованим припливом повітря (канална та безканална аерація). 3 Перевагою природної вентиляції є її енергоефективність, оскільки не вимагає додаткових затрат на електроенергію, але може бути менш ефективною в спекотну або холодну погоду. Основний її недолік у тому, що повітря надходить у приміщення без попереднього очищення.

Штучна (механічна) вентиляція, на відміну від природної, дозволяє контролювати швидкість і об'єм повітряного потоку, а також фільтрувати та очищувати повітря.

3. Пожежна небезпека - потенційна можливість виникнення пожежі внаслідок наявності певних умов або факторів, які можуть спричинити займання та поширення вогню. Варто зазначити, що небезпечних пожеж не буває. Навіть якщо вогонь не створює прямої загрози життю та здоров'ю людей, він все одно може завдати значних матеріальних збитків, окрім того, пожежа має негативні екологічні наслідки, забруднюючи повітря та навколишнє середовище.

Більшість пожеж виникає з безпосередньої вини людей внаслідок відсутності елементарних знань та недотримання правил і норм пожежної безпеки. Згідно Кодексу цивільного захисту України (статті № 40) навчання працюючого населення діям у надзвичайних ситуаціях є обов'язковим і здійснюється в робочий час за рахунок коштів роботодавця за програмами підготовки населення діям у надзвичайних ситуаціях, а також під час проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту. [12]

Пожежна безпека забезпечується кількома основними системами та заходами, кожен з яких відіграє важливу роль у запобіганні та ліквідації пожеж.

Перша система – це система попередження пожежі. Пожежа або вибух можуть виникнути за наявності трьох основних чинників: горючої речовини, окиснювача і джерела запалювання. Система попередження пожежі спрямована на усунення або контроль цих чинників. Це може включати використання негорючих матеріалів, регулярний контроль за потенційними джерелами запалювання та підтримання відповідних умов у робочому середовищі, щоб мінімізувати ризик виникнення пожежі.

Друга система – це система протипожежного захисту. Вона включає системи виявлення пожежі, які зазвичай називають пожежною сигналізацією.

Ці системи своєчасно виявляють ознаки пожежі (дим, тепло) та подають сигнал тривоги, що дозволяє швидко вжити необхідних заходів. Найважливішим завданням всієї системи протипожежного захисту є забезпечення безпеки людей і, по можливості, захист матеріальних цінностей у разі пожежі. До системи протипожежного захисту також входять автоматичні системи пожежогасіння, системи димовидалення та евакуаційні виходи.

Евакуаційний вихід - це вихід з будинку (споруди) безпосередньо назовні або вихід із приміщення, що веде до коридору чи сходової клітки безпосередньо або через суміжне приміщення. [14]

Виходи вважаються евакуаційними, якщо вони ведуть з приміщень першого поверху прямо назовні або через вестибюль, коридор чи сходову клітку; з будь-якого іншого поверху до коридору, що веде на внутрішню сходову клітку або сходову клітку з виходом прямо назовні або через вестибюль, відокремлений перегородками з дверима; або в сусіднє приміщення на тому ж поверсі, яке має виходи назовні.

Двері на шляху евакуації повинні відчинятися за напрямком виходу з приміщення. Двері на балкони та площадки, призначені для евакуації з приміщень із одночасним перебуванням не більше 15 людей, а також із комор з площею не більше 200 м та санітарних вузлів, допускається проектувати такими, що відчиняються в середину приміщення. Влаштування розсувних та в'їзних дверей на шляхах евакуації не допускається. Мінімальна ширина дверей на шляхах евакуації повинна бути 0,8 м. Ширина зовнішніх дверей сходових кліток повинна бути не менша ширини маршу сходів. Відстань від найбільш віддаленого робочого місця до найближчого евакуаційного виходу з приміщення безпосередньо назовні або на сходову клітку не повинна перевищувати значень, наведених у ДБН В.1.1-7-2002 [32]

Третя складова пожежної безпеки – це організаційно-технічні заходи. Головними причинами пожеж часто є відсутність у людей елементарних знань та недотримання вимог пожежної безпеки. Тому важливо надавати

першочергове значення навчанню з питань пожежної безпеки. Однією з основних форм пожежно-профілактичної роботи з працівниками є протипожежна пропаганда, яка включає регулярні інструктажі, тренування та розповсюдження інформаційних матеріалів про правила пожежної безпеки.

4.Захворювання. Професійне захворювання - патологічний стан, зумовлений тривалою роботою за шкідливих умов праці і пов'язаний з надмірним напруженням організму або несприятливою дією виробничих факторів. [11]

Загальноприйнята класифікація причин травматизму в офісі виглядає наступним чином:

1.Санітарно-гігієнічні причини. Оптимальним параметром температури повітря в офісах є 22 °С, відносна вологість повітря має складати від 60 до 40%. У кабінеті необхідно регулярно проводити наскрізне провітрювання, щодня проводити вологе прибирання.

У приміщенні має бути забезпечено як штучне, так і природне освітлення. Недостатній рівень освітлення у приміщенні спричиняє перенапруження очей, що може призвести до зниження зору та загальної втоми.

2. Економічні причини: затримка виплати заробітної плати або низька заробітна плата спричиняє стрес та зниження мотивації до роботи, виконання роботи поза нормою призводить до фізичного та психічного перенапруження.

3. Психофізіологічні причини - фізичні та психічні напруження, що виникають через надмірне навантаження, стрес або недотримання режиму праці та відпочинку.

4. Організаційні причини. Неправильне розташування комп'ютера, столу, стільця та іншого офісного обладнання може призвести до незручних робочих поз, що в свою чергу викликає травми опорно-рухового апарату або інші фізичні проблеми.

Основні гігієнічні вимоги до організації і обладнання робочих місць з ВДТ ЕОМ і ПЕОМ :

- конструкція робочого столу має відповідати сучасним вимогам ергономіки і забезпечувати оптимальне розміщення на робочій поверхні використовуваного обладнання (дисплея, клавіатури, принтера) і документів.

- висота робочої поверхні робочого столу з ВДТ має регулюватися в межах 680...800 мм, а ширина і глибина - забезпечувати можливість виконання операцій у зоні досяжності моторного поля (рекомендовані розміри: 600...1400 мм, глибина - 800..1000 мм).

- робочий стіл повинен мати простір для ніг заввишки не менше ніж 600 мм, завширшки не менше ніж 500 мм, завглибшки (на рівні колін) не менше ніж 450 мм, на рівні простягнутої ноги -ніж 650 мм.

- екран ВДТ має розташовуватися на оптимальній відстані від очей користувача, що становить 600...700 мм, але не ближче ніж за 600 мм з урахуванням розміру літерно-цифрових знаків і символів.

- розташування екрана ВДТ має забезпечувати зручність зорового спостереження у вертикальній площині під кутом +30 град. до нормальної лінії погляду працюючого.

- клавіатуру слід розташовувати на поверхні столу на відстані 100...300 мм від краю, звернутого до працюючого [4]

Лікарі рекомендують слідкувати за правильною позою під час роботи за комп'ютером. Для забезпечення здоров'я під час роботи за комп'ютером важливо дотримуватись правильної позиції тіла. Рекомендації включають правильне розташування голови (прямо з поглядом вперед або трохи вниз), розслаблені плечі, пряму спину, паралельні передпліччя, а зап'ястя - в нейтральному положенні. Стегна повинні бути паралельними підлозі, коліна

зігнуті під кутом 90 градусів, а стопи - повністю стояти на підлозі або на підставці для ніг.

Якщо у процесі роботи робітник постійно сутулиться навантаження на плечові сухожилля та м'язи плеча збільшується, що викликає біль та м'язові спазми, зменшуючи об'єм грудної клітки знижуючи рівень кисню в організмі. . Постійне нахилання голови вперед і вигинання спини призводить до перенапруження м'язів шиї та спини, викликаючи хронічний біль. Окрім того, незручна поза може спричиняти втому та зниження концентрації, що негативно впливає на продуктивність праці.

ВИСНОВКИ

В результаті проведенного дослідження теоретичних та практичних аспектів комплексної оцінки фінансового стану підприємства можна зробити висновки:

1. Фінансовий стан підприємства – це об’єктивна комплексна категорія, яка на основі використання системи показників та економічних моделей визначає його оперативні, тактичні та стратегічні можливості господарської діяльності.

2. Комплексна аналіз фінансового стану підприємства – це сукупність показників, які використовуються для аналізу та аналізу фінансового стану підприємства, що включає різноманітні фінансові показники, такі як ліквідність, платоспроможність, фінансову стійкість, рентабельність, ділову активність.

3. Для аналізу фінансового стану підприємства використовуються різні методи: інтегральний (метод рейтингової аналізу), коефіцієнтний, факторний та метод порівняльного аналізу.

4. Інформаційною базою комплексного аналізу фінансового стану підприємства є його фінансова звітність, яка включає Звіт про фінансовий стан (Баланс), Звіт про фінансові результати, Звіт про зміни в капіталі, Звіт про рух грошових коштів, Примітки до фінансової звітності.

5. Нормативно-законодавчою базою комплексного аналізу фінансового стану підприємства є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»; Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (далі – НП(С)БО), а ще методики проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств і організацій; аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектора економіки; інтегральної аналізу інвестиційної привабливості підприємств і організацій; методичні рекомендації щодо

виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства тощо.

6. Проведений комплексний аналіз фінансового стану ТОВ «Нова Пошта» в 2021-2022 роках дозволяє зробити наступні висновки :

6.1. Валюта балансу підприємства за 2021-2022 роки збільшилась на 8454537 тис. грн. або на 115,8%, що свідчить про розширення діяльності підприємства і заслуговує позитивної оцінки. Збільшення валюти балансу в 2021-2022 рр. відбулося за рахунок зростання вартості як необоротних на 168,76%, так і оборотних активів на 26,47%. Зростання необоротних активів відбувалося більшими темпами ніж оборотних, що свідчить про зниження оборотності всього майна підприємства. Збільшення вартості оборотних активів відбулося за рахунок зростання вартості запасів і дебіторської заборгованості, що, виходячи з виду діяльності підприємства, свідчить про розширення обсягів надання транспортних послуг.

6.2. Зменшення питомої оборотних коштів в структурі активів підприємства за два роки на 15,41% свідчить про зниження оборотності всього майна підприємства.

6.3. На зростання загальної величини всіх фінансових ресурсів підприємства вплинуло збільшення джерел як власних коштів, так і позикового капіталу. Власний капітал ТОВ «Нова Пошта» за 2021-2022 рр. збільшилася на 4329168 тис. грн. або на 197,96%, а за питомою вагою - на 11,41%. Позиковий капітал за цей період збільшився на 4125369 тис.грн. або на 80,68%, а за питомою вагою зменшився на 11,41%.

6.4. Аналіз ліквідності балансу за 2021-2022 роки показав, що на кінець 2020, 2021 і 2022 років з 4 нерівностей не виконується три – це перша, третя та четверта нерівність. Це свідчить про те, що баланс є неліквідним. Невиконання першої нерівності, свідчить про нестачу високоліквідних коштів для погашення найбільш строкових зобов'язань. Невиконання третьої нерівності, свідчить про те, що у подальшому майбутньому підприємство не буде

платоспроможним. Невиконання четвертої нерівності говорить про те, що у ТОВ «Нова Пошта» відсутній власний оборотний капітал. Виявлено, що на кінець 2020-2022 рр. підприємство ТОВ «Нова Пошта» має неліквідний баланс, є неплатоспроможним.

6.5. Показник загальної платоспроможності ТОВ "Нова Пошта" в 2021 році зріс на 5,12%, однак в 2022 році цей показник зменшився на 34,64%. В цілому за 2021-2022 роки показник зменшився на 31,3%. Це означає, що платоспроможність підприємства знизилася і структура його активів і пасивів погіршилася.

6.6. Протягом досліджуваного періоду деякі коефіцієнти ліквідності нижчі за нормативні значення: коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнта загальної ліквідності та коефіцієнта співвідношення активів, тобто ТОВ «Нова Пошта» не є неплатоспроможним.

6.7. Показник поточної платоспроможності має негативне значення протягом 2020-2022 років. Це свідчить про поточну неплатоспроможність підприємства як на кінець 2020 року, 2021 року, так і на кінець 2022 року.

6.8. Аналіз показників фінансової стійкості виявив, що ТОВ «Нова Пошта» демонструє позитивну тенденцію щодо збільшення коефіцієнта незалежності (автономії) та коефіцієнта фінансової стійкості. Проте більшість показників все ще не досягають оптимальних значень. Також, було виявлено, що підприємство значною мірою залежить від залучених коштів. При цьому власних оборотних коштів недостатньо для покриття поточних зобов'язань та запасів. Здатність ТОВ «Нова Пошта» покривати відсотки за користування позиковими коштами є нестабільна.

6.9. На низький рівень ділової активності підприємства вказує, перш за все, уповільнення оборотності капіталу на 1,09 оборотів відносно 2020 року та на 0,38 оборотів порівняно з 2021 роком. Такі зміни свідчать про неефективність вкладення фінансових ресурсів у формування активів. Про зниження рівня ділової активності свідчить також збільшення періоду окупності власного капіталу та зниження коефіцієнта сталості економічного зростання за 2021-

2022 роки. За 2 роки період окупності власного капіталу ТОВ «Нова Пошта» зріс на 0,83 дні, а коефіцієнт сталості економічного зростання знизився на 0,15.

6.10. Показники рентабельності підприємства за 2020-2022 рр. свідчать про нестабільність та певне погіршення діяльності ТОВ «Нова Пошта». У 2021 р. усі основні показники рентабельності покращились, але вже у 2022 р. відбулося їх зниження. Це пов'язано з початком повномасштабної війни у нашій країні, що негативно вплинуло як на всю економіку, так і на діяльність кожного окремого підприємства.

6.11. Інтегральний показник фінансового стану для ТОВ "Нова Пошта" за період 2021-2022 років перевищує значення 1,01, згідно з розглянутою дискримінантною моделлю, підприємство можна віднести до 2-го класу за рівнем фінансового стану позичальника. Це свідчить про достатній рівень спроможності виконувати свої зобов'язання та незначну ймовірність дефолту.

Отже, на підприємстві ТОВ «Нова Пошта» потрібно здійснити заходи щодо підвищення його ліквідності, платоспроможності і фінансової стійкості.

7. В третьому розділі роботи запропоновані заходи покращення фінансового стану ТОВ «Нова Пошта»:

- розширення надання послуг за кордоном;
- розширення спектру послуг, яким може стати створення комплексної послуги з доставки меблів та побутової техніки;
- вдосконалення управління дебіторською заборгованістю підприємства шляхом застосування знижки за передоплату послуг в залежності від суми;
- впровадження системи економічної безпеки (СЕБ) та її моніторингу на дослідженому підприємстві.

8. Здійснено прогнозування фінансової звітності підприємства ТОВ «Нова Пошта» на 2023 рік та аналіз основних фінансових показників діяльності за даними прогнозованої звітності.

Розраховані показники свідчать, що при дотриманні прийнятих рішень ТОВ «Нова Пошта» значно покращить свою фінансову стійкість, ліквідність і платоспроможність

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Берест М.М., Меренкова Л.О. Аналіз та аналіз факторів впливу на фінансову стійкість підприємств машинобудування. *Economics of Development*, Volume 18, Issue 3, 2019. URL: [http://dx.doi.org/10.21511/ed.18\(3\).2019.01](http://dx.doi.org/10.21511/ed.18(3).2019.01)
2. Вівчар О. Й, Кос Т. Ю. Сучасні методи оцінювання фінансової стійкості підприємства. *Молодий вчений*. 2023. №4 (116). С. 115-119. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-4-116-23>
3. Готра В.В., Ріпич В.В., Дячок А.В. Діагностика фінансового стану підприємства та шляхи його покращення. *Економіка і суспільство*. 2017. № 8. С. 219–223. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/8_ukr/38.pdf
4. Державні санітарні правила і норми роботи з візуальними дисплейними терміналами електронно-обчислювальних машин ДСанПІН 3.3.2.007-98 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0007282-98#Text>
5. Докієнко Л. Концептуальні підходи до комплексної діагностики фінансової стійкості підприємства. *Підприємництво та інновації*. 2020. № 14, С. 25-31. <https://doi.org/10.37320/2415-3583/14.5>
6. Животок Е. Б. Фінансовий стан підприємства та шляхи його покращення. *Фінанси, страхування і біржова діяльність*. 2017. № 1. С. 36-39. URL: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/7445/1/20170321_EconFinance_V1_P036-039.pdf
7. Ковальчук Н. О., Гаватюк Л. С., Єрміїчук Н. І. Фінансовий аналіз: навчальний посібник посібник. Чернівці: Чернівецький національний університету ім. Ю.Федьковича, 2019. 334 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1iZK-nhSwrXwnGXzWG0r3viPfJtWqUduQ/view>

8. Кодекс України з процедур банкрутства: Закон України від 18.10.2018 р. №2597-VIII. Голос України від 20.04.2019, № 77. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>
9. Кононенко Ж.А., Грибовська Ю.М., Ходаківська Л.О. Фактори зміни величини фінансових результатів підприємства. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 1. С. 27–32. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/1_2020/6.pdf
10. Костенко Ю., Короленко О., Гузь М. Аналіз фінансової стійкості підприємства в умовах воєнного стану. *Економіка та суспільство*. 2022, № 43. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-43-77>
11. Курепін В. М. Основи охорони праці. Миколаїв : МНАУ, 2021. 61 с. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/9870/1/osnovi-ohoroni-praci-tema-6.pdf>
12. Курепін В. М. Основи охорони праці: навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти аграрної галузі. Миколаїв : МНАУ, 2022. 347 с. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/12462/1/kurepin-osn-ohoron-prac-navch-posib-2022.pdf>
13. Кушнір О., Кріль О. Дослідження конкурентного середовища операторів поштового зв'язку. *Економіка та суспільство*, 2021. № 32. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-32-38>
14. Левченко О.Г. Охорона праці та цивільний захист: Підручник для студентів, які навчаються за спеціальностями галузей знань «Автоматизація та приладобудування» / О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська. За ред. О. Г. Левченка. Київ: КПП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 420 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/8adcda5a-e28a-462e-8fe4-cc3f81012acb/content>
15. Лесюк А.С. Методика комплексного аналізу фінансового стану сільськогосподарських підприємств. *Економіка та держава*. 2020. № 8. С. 83–88. URL: http://www.economy.in.ua/pdf/8_2020/17.pdf

16. Лист. Щодо Методичних рекомендацій по аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/GDPI1722>

17. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ. 2016. 304 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/19240/1/Fin%20analiz%20Verstka.pdf>

18. Методика аналізу фінансово-господарської діяльності підприємств державного сектору економіки: затверджена наказом Міністерства фінансів України від 14.02.2006 № 170. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0332-06>

19. Методика інтегральної аналізу інвестиційної привабливості підприємств та організацій: затверджена Наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 23.02.98 № 22. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0214-98>

20. Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств і організацій: затверджена Наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 27.06.97 № 81. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0288-97>

21. Методичні рекомендації з аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій: Лист Державної податкової адміністрації України № 759/10/20-2117 від 27.01.98р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2117225-98#Text>

22. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства : затверджені наказом Міністерства економіки України від 19.01.06 № 1. URL: Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0014665-06>

23. Наказ Міністерства фінансів України та Фонду державного майна України «Про затвердження Положення про порядок здійснення аналізу

фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації»
<https://ips.ligazakon.net/document/REG5312>

24. Наказ Про затвердження Порядку проведення аналізу фінансового стану потенційного бенефіціара інвестиційного проекту, реалізація якого передбачається на умовах фінансової самоокупності, а також визначення виду забезпечення для обслуговування та погашення позики, наданої за рахунок коштів міжнародних фінансових організацій, обслуговування якої здійснюватиметься за рахунок коштів бенефіціара. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1095-16#Text>

25. Насібова О.В., Івашкевич І.О. Теоретичні основи аналізу фінансового стану підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2019. № 30. С. 185–188. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/ecb0c018-ea33-4508-8241-1709a8504de6/content>

26. Офіційний сайт «Нова Пошта». URL: <https://novaposhta.ua/>

27. Пігуль Н.Г., Клименко А.В., Пігуль Є.І. Аналіз фінансової стійкості підприємств України. *Приазовський економічний вісник*. 2019. Вип. 1(12). С. 186-190. URL: http://rev.kpu.zp.ua/journals/2019/1_12_uk/35.pdf

28. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996-XIV від 16.07.1999р. *Голос України* від 07.09.1999. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

29. Рузакова О. В. Аналіз сучасних методик оцінювання фінансового стану підприємства. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2022. № 2, Том 1. С.7-13. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2022/05/2022-es-21-01.pdf>

30. Савельєва А. О. Фінансова стійкість суб'єкта господарювання та фактори, що впливають на неї. *Регіональна економіка*. 2018. Вип. 2. С. 144-152. URL: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/21156/3806.pdf?sequence=1>

31. Сак Т.В., Шепелюк Н.П. Діагностика фінансової стійкості підприємства: методологія та практика застосування. *Economic journal*

Odessa polytechnic university 2023. №4 (26). С. 37-44. URL: <https://economics.net.ua/ejopu/2023/No4/37.pdf>

32. Сокурено, В. В., Бандурка, О. М., Бортник, С. М., Брусакова, О. В., Гетманець, О. П., Ананьєва, Є. А., ... & Чорноус, О. В. (2021). Безпека життєдіяльності та охорона праці: підручник. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/064659a3-311c-4355-b1c4-47647cc9038c/content>

33. Чайка Т. Ю., Лошакова С. Є., Водоріз. Я. С. Розрахунок коефіцієнтів ліквідності за балансом, урахування фінансових і виробничих особливостей підприємства під час здійснення коефіцієнтного аналізу ліквідності. *Економіка і суспільство*. 2018. №15. С.900–908. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/52ff8f0a-2e52-46b3-bdff-708777d780cf/content>

34. Чемчикаленко Р.А., Майборода О.В., Линьова А.С. Особливості аналізу та аналізу фінансової стійкості підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 32. С. 379–385. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/32_2019_ukr/57.pdf

35. Фінансовий аналіз : навчальний посібник / За заг. ред. Школьник І. О. [І. О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека та ін.]. К. : «Центр учбової літератури», 2016. 368 с. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/50318/5/Shkolnyk_%20Finansovyi%20analiz.pdf

36. Шушакова І.К., Зябченкова Г.В., Кузуб М.В. Концепції зближення систем бухгалтерського обліку та фінансового звітування. *Економіка та суспільство*. 2021. No 30. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/610>

37. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава: Видавництво ПП «Астроя», 2020. 434 с. URL: <https://dspace.pdau.edu.ua/handle/123456789/8241>

38. Яцух О. О., Захарова Н. Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його аналізу . *Вчені записки Таврійського національного*

університету імені В. І. Вернадського. Серія : Економіка і управління. 2018.

Т. 29(68), № 3. С. 173-180. URL:

<http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/11043/1/4.pdf>

Баланс ТОВ «Нова Пошта» (тис.грн.)

Актив	Код рядка	На кінець 2020	На кінець 2021	На кінець 2022
1	2	3	4	4
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	108324	104440	76808
первісна вартість	1001	199978	223320	222084
накопичена амортизація	1002	91654	118880	145276
Незавершені капітальні інвестиції	1005	701136	1544921	1660949
Основні засоби	1010	3351500	6171683	6840742
первісна вартість	1011	5182319	8426565	10178235
знос	1012	1830819	2254882	3337493
Інвестиційна нерухомість	1015			
Довгострокові біологічні активи	1020			
Довгострокові інвестиції, які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств				
інші фінансові інвестиції	1035	100639	314176	3564861
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040			
Відстрочені податкові активи	1045	131634	142680	128083
Інші необоротні активи	1090	190460	27591	47748
Усього за розділом I	1095	4583693	8305491	12319191
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	188871	236988	422156
Виробничі запаси	1101	188221	224395	417390
Незавершене виробництво	1102			
Готова продукція	1103			
Товари	1104	650	12593	4766
Поточні біологічні активи	1110			
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	678593	704235	968844
первинна вартість	1126			
резерв сумнівних боргів	1127			
Дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами:	1130	53432	100979	146103
з бюджетом	1135	10741	24360	48136
у тому числі з податку на прибуток	1136			
з нарахованих доходів	1140	5722	809390	588549
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145			
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	848238	2473319	502922
Поточні фінансові інвестиції	1160			73263
Гроші та їх еквіваленти	1165	917065	827839	673522
Витрати майбутніх періодів	1170	14028	15526	11952
Інші оборотні активи	1190			282
Усього за розділом II	1195	ннн	5192636	3435729
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200			
Баланс	1300	7300383	13498127	15754920

Продовження додатку А

Пасив	Код	На кінець 2020 року	На кінець 2021 року	На кінець 2022 року
	рядка			
1	2	4	4	4
I. Власний капітал				
Зареєстрований капітал	1400	4654	4654	4654
Капітал у доаналізх	1405			
Додатковий капітал	1410	27301	27301	27301
Резервний капітал	1415			
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	2154949	4459269	6484117
Неоплачений капітал	1425			
Вилучений капітал	1430			
Усього за розділом I	1495	2186904	4491224	6516072
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500			
Довгострокові кредити банків	1510	397182	1456288	1454745
Інші довгострокові зобов'язання	1515	1241240	2441012	2332885
Довгострокові забезпечення	1520			
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521			
Цільове фінансування	1525			
Усього за розділом II	1595	1638422	3897300	3787630
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600			76000
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	1447572	2554797	2368731
товари, роботи, послуги	1615	802700	1037757	1259484
розрахунками з бюджетом	1620	408141	484647	570842
у тому числі з податку на прибуток	1621	62466	61519	92053
розрахунками зі страхування	1625	57009	77886	77644
розрахунками з оплати праці	1630	336162	380300	419219
за одержаними авансами	1635	39173	46774	49736
за розрахунками з учасниками	1640	43500	10000	6500
Поточні забезпечення	1660	333356	390237	435264
Доходи майбутніх періодів	1665	1193		
Інші поточні зобов'язання	1690	6251	127205	187798
Усього за розділом III	1695	3475057	5109603	5451218
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700			
Баланс	1900	7300383	13498127	15754920

Звіт про фінансові результати ТОВ «Нова Пошта»

Стаття	Код			
	рядка	2020	2021	2022
1	2	4	5	6
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	16902857	20843502	23687034
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	-12877086	-16441004	-19276532
Валовий:				
прибуток	2090	4025771	4402498	4410502
збиток	2095			
Інші операційні доходи	2120	166643	202834	696168
Адміністративні витрати	2130	-1469141	-1923703	-1673172
Витрати на збут	2150	-416263	-561844	-439130
Інші операційні витрати	2180	-768703	-508590	-463951
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток	2190	1538307	1611195	2530417
збиток	2195			
Дохід від участі в капіталі	2200			
Інші фінансові доходи	2220	687882	1814806	1138698
Інші доходи	2240			
Фінансові витрати	2250	-533590	-630813	-887690
Втрати від участі в капіталі	2255			
Інші витрати	2270	-602457	-255	-391073
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток	2290	1090142	2794933	2390352
збиток	2295			
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-98850	-194613	-254392
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305			
Чистий фінансовий результат:				
прибуток	2350	991292	2600320	2135960
збиток	2355			